Jaargang 116. Woensdag, 7 Januarij 1857. No. 3.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

(Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.)

De Groninger Courant, Algemeen Dagblad voor de Stad en Provincie Groningen, wordt uitgegeven des Zondags, Woensdags en Vrijdags, terwijl de expeditie der Couranten, zoo in als buiten de Stad, den avond te voren geschiedt. De abonnementsprijs is f 3,00 in het kwartaal, franko per post f 3,40. Bijvoegsels en bijbladen worden bij de Courant gratis uitgegeven.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* brengen ter algemeene kennis, dat bij Z. M. besluit van den 28sten December 1856, no. 64, de Heer **JAN SLOT** is herbenoemd als **BURGEMEESTER** dier Gemeente.

GRONINGEN, 5 Januarij 1857.

Burgemeester en Wethouders: SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

HOOFDELIJKE OMSLAG.
Suppletoir Kohier 1856.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat het door hen voorloopig vastgesteld SUPPLETOIR KOHIER, over het jaar 1856, van de DIRECTE PLAATSELIJKE BELASTING bij wijze van **HOOFDELIJKEN OMSLAG**, geautoriseerd bij Koninklijk besluit van den 26sten Julij 1856, no. 65, ter SECRETARIJ der Gemeente voor een ieder ter lezing zal liggen van en met **Vrijdag den 9den tot en met Donderdag den 15den Januarij 1857.**

Gedurende dien tijd kan ieder aangeslagene tegen zijnen aanslag bij den Raad bezwaren inbrengen, bij verzoekschrift op ongezegeld papier.

GRONINGEN, 29 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

VERKOOP VAN BOONENSTOKKEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat door Mr. J. L. THIP, Rentmeester van de *Stadsveenen* en *Ter Apel*, ten overstaan van den Notaris **Mr. G. B. VOORMEULEN** VAN BOEKEREN, op DINGSDAG den 13den Januarij e.k., des namiddags, in de *Boerenbosch*, zullen worden verkocht: pl. m. **3,000 gekapte DENNEN BOONENSTOKKEN**, in Perceelen.

GRONINGEN, 2 Januarij 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele inschrijving* aan te besteden:

Voor het jaar 1857,

1) Het **ONDERHOUD** van den **WAL** langs de Hoofdvaart van *Foxhol* naar *Zuidbroek*, pl. m. lang 9500 Ellen.

2) Het **ONDERHOUD** van den **WAL** en **KAAIJING** langs de Hoofdvaart, van *Zuidbroek* naar *Scheemda*, en van de **KAAIJING** en den **TREKWEG** langs de Hoofdvaart van de *Beerta* naar *Winschoten*, pl. m. lang 13,500 Ellen.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl nadere Inlichtingen zijn te bekomen aan het BUREAU van FABRIKAGE.

De op zegel geschreven INSCHRIJVINGSBILJETTEN, ingerigt overeenkomstig de Algemeene Voorwaarden, moeten voor of uiterlijk op **Zaturdag den 17den Januarij 1857** aan het RAADHUIS worden bezorgd.

De opening der Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op **Maandag den 19den Januarij 1857**, des voormiddags te 10 uur, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS.

GRONINGEN, 17 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Aanbesteding van Straatkeijen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele Inschrijving* aan te besteden:

De LEVERING van ongeveer **50,000** VIERKANT EGAAL BEHAKTE **STRAATKEIJEN**, uit de Steengroeven van *Quenast*, of andere, in hoedanigheid en deugdzaamheid daarmede gelijk staande, vierkant groot op de Koppen 16 en 18 Duim, diep p. m. 18 Duim, het benedeneind of de voet, 12 en 14 Duim vierkant; alles overeenkomstig het ter SECRETARIJ dezer Gemeente in te zenden MONSTER.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen, van heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen zijn te bekomen aan het BUREAU van FABRIKAGE.

De op zegel geschreven Inschrijvingsbiljetten moeten bevatten: den Naam, het Beroep, de Woonplaats van den Inschrijver, en den Prijs in schrijfletters, waarvoor de 1000 stuks Steenen, hier ter plaatse te leveren, worden aangeboden; welke Biljetten, behoorlijk gesloten, aan de buitenzijde voorzien van: Inschrijvingsbiljet voor de levering van Straatkeijen, onder couvert, vrachtvrij, gerigt aan den BURGEMEESTER van *Groningen*, met het Monster, vóór of uiterlijk op **Zaturdag den 17den Januarij 1857**, aan het RAADHUIS moeten worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver, wiens Monster wordt goedgekeurd, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op **Maandag den 19den Januarij 1857**, des voormiddags te 10 uur, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS.

GRONINGEN, 17 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Declaratien.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van degenen, wie zulks aangaat, dat vóór, **den laatsten Januarij** e. k., ter SECRETARIJ behooren te worden ingediend de **DECLARATIEN** wegens LEVERANTIEN of WERKEN, in dienste dezer Gemeente in het loopende jaar **1856**, gedaan.

GRONINGEN, 4 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

ZONDAG-VIERING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, — gelet op de aanschrijving van Heeren GEDEPUTEERDE STATEN dezer Provincie, van den 8sten Julij 1844, no. 6, om jaarlijks aan de Ingezetenen te herinneren den inhoud van de Wet van den 1sten Maart 1815 (*Staatsblad* no. 21), houdende voorschriften ter viering der dagen aan de openbare Christelijke Godsdienst toegewijd, — herinneren aan de Ingezetenen dezer Gemeente, dat de gemelde Wet de navolgende bepalingen bevat:

1) Dat op Zondagen en op zoodanige Godsdienstige Feestdagen, als door de kerkgenootschappen van de Christelijke Godsdienst dezer landen algemeen erkend en gevierd worden, niet alleen geene beroepsbezigheden zullen mogen verrigt worden, welke de Godsdienst zouden kunnen storen, maar dat in het algemeen geen openbare arbeid zal mogen plaats hebben, dan in geval van noodzakelijkheid, als wanneer de Plaatselijke Regering daartoe schriftelijke toestemming zal geven.

2) Dat op deze dagen, met uitzondering van geringe eetwaren, geene koopwaren hoegenaamd op markten, straten of openbare plaatsen zullen mogen worden uitgestald of verkocht, en dat de Kooplieden en Winkeliers hunne waren niet zullen mogen uitstallen, noch met opene deuren verkoopen.

3) Dat gedurende den tijd voor de openbare Godsdienstoefening bestemd, de deuren der herbergen en andere plaatsen, alwaar drank verkocht wordt, voor zooverre dezelve binnen den besloten kring der gebouwen liggende zijn, zullen gesloten zijn, en dat ook gedurende dienzelfden tijd geenerhande spelen, hetzij kolven, balslaan of dergelijke, mogen plaats hebben.

4) Dat geene openbare vermakelijkheden, zoo als schouwburgen, publieke danspartijen, concerten en harddraverijen, op de Zondagen en algemeene Feestdagen zullen gedoogd worden; zullende het aan de Plaatselijke Besturen worden vrijgelaten, hieromtrent eene uitzondering toe te staan, mits niet dan na het volkomen eindigen van alle Godsdienstoefeningen.

5) Dat de Plaatselijke Politie zorg zal dragen, ten einde alle hinderlijke bewegingen en gerucht in de nabijheid der gebouwen, tot de openbare Eeredienst bestemd en in het algemeen alles, wat dezelve zoude kunnen hinderlijk zijn, voor te komen of te doen ophouden.

6) Dat de overtredingen tegen de bepalingen van dit besluit, naar gelang van personen en omstandigheden, zullen gestraft worden met eene boete van niet hooger dan *vijfentwintig guldens*, of met eene gevangenis van niet langer dan *drie dagen*, voor de overtreders die buiten staat mogten zijn deze boete te betalen.

7) Dat bij eene tweede overtreding de boete of straf zal verdubbeld worden, en wijders alle de te koop gelegde of uitgestalde goederen verbeurd verklaard, en de herbergen of andere publieke plaatsen voor eene maand gesloten.

GRONINGEN, 5 Januarij 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

SEINLICHTEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, —

Gelet op eene circulaire van den Heer COMMISSARIS des KONINGS in deze Provincie, gedagteekend den 29sten Maart 1853, no. 1 *a* (*Provinciaal blad* no. 37), brengen het navolgend koninklijk besluit ter kennis van de belanghebbenden.

GRONINGEN, 5 Januarij 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Gezien het gemeenschappelijk rapport van Onze Ministers van Marine, van den 29sten Januarij l.l., no. 76; van Binnenlandsche Zaken, van den 26sten Februarij j.l., no. 203 (6de afdeeling); van Buitenlandsche Zaken, van den 1sten Maart j.l., no. 6, en van Financiën, van den 7den Maart 1853, no. 75, In- en Uitgaande Regten, houdende voorstel om, in overeenstemming met de verordeningen deswege bij de naburige Staten ten uitvoer gelegd, te bepalen, dat ook de Zeilschepen ter beveiliging der Scheepvaart een seinlicht zullen moeten voeren en tevens om eene wijziging te brengen in de bepalingen van de Koninklijke besluiten van den 9den December 1845 (*Staatsblad* no. 68) en den 29sten Januarij 1850 (*Staatsblad* no. 3), met betrekking tot de te voeren seinlichten door de zeestoomschepen op de binnenwateren;

Den Raad van State gehoord (advies van den 15den dezer, no. 4);

Hebben besloten en besluiten:

1) te rekenen van *den 1sten April* 1853, zijn alle zeilschepen, hetzij onder zeil, hetzij gesleept wordende, eenig ander schip naderende, of door een ander schip wordende opgeloopen, verpligt, om van Zons-ondergang tot Zons-opgang een *helder licht* te vertoonen, in zoodanigen stand, dat gezegd licht door het naderend schip kan gezien worden, en dat wel tijdig genoeg om het gevaar van aanvaren voor te komen.

Alle zeilschepen ten anker liggende op reeden of stroomen, zijn, *te rekenen van genoemd tijdstip*, verpligt om van Zons-ondergang tot Zons-opgang, aan *den grooten top* een *helder licht* te laten branden.

Plaatsen alwaar andere haven-reglementen voor het voeren van lichten bestaan, zijn hiervan uitgezonderd.

De lantaarns die door de schepen, ten anker liggende, gebruikt worden, moeten zoodanig zijn vervaardigd, dat zij van rondom een helder licht verspreiden.

2) Met wijziging in zoover van de verordeningen vastgesteld bij Koninklijke besluiten van den 9den December 1845 (*Staatsblad* no. 68) en den 29sten Januarij 1850 (*Staatsblad* no. 3) te bepalen, dat de zeestoomschepen uit zee komende en omgekeerd, zullen mogen blijven voeren de seinlichten tot nachtelijke verkenning van den koers op zee en in de zeegaten vastgesteld bij laatstgenoemd besluit, tot en van het *Forth-Bath*, de steden *Amsterdam*, *Rotterdam* en *Dordrecht* en alzoo met vrijstelling van de bij gezegd besluit gehandhaafde bepalingen van het Koninklijk besluit van den 9den December 1845 (*Staatsblad* no. 68), nopens de te voeren seinen, door de stoomschepen, bevarende de *rivieren*, *stroomen* en *kanalen* van dit Rijk.

3) De bepalingen van de aangehaalde Koninklijke besluiten, van den 9den December 1845 (*Staatsblad* no. 68) en den 29sten Januarij 1850 (*Staatsblad* no. 3), blijven overigens van volle kracht, en in verband hiermede, van toepassing.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Marine, van Buitenlandsche Zaken en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staats-Courant* zal worden geplaatst.

'S GRAVENHAGE, 17 Maart 1853. WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken: THORBECKE.
De Minister van Marine: ENSLIE.
De Minister van Buitenlandsche Zaken: VAN ZUYLEN VAN NYEVELT.
De Minister van Financiën: VAN BOSSE.

Uitgegeven den *drieëntwintigsten* Maart 1853.

De Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings: A. G. A. VAN RAPPARD.

(*Zie de Nieuwstijdingen enz. in het Bijvoegsel.*)

INGEZONDEN STUKKEN.

Plaatselijke toezigten op 't onderwijs, enz.

» Het is ontegenzeggelijk waar, dat ééne schrede in het leven gedaan, meer leering aanbrengt, dan duizend mijlen, die men in boeken aflegt."

BELLAMY.

Sedert het koninklijk besluit van den 2den Januarij, 1842 no. 61, door dominé KORTSVELD ergens het schrappingsedict genoemd, zijn er, althans zoo wij meenen, in alle burgerlijke gemeenten van ons vaderland, plaatselijke toezigten op het onderwijs. Eenige practische opmerkingen betrekkelijk die toezigten mede te deelen, kan mijns inziens, nu er eene nieuwe wet op 't lager onderwijs te wachten is, zijn nut hebben. Ik wensch die opmerkingen in algemeene trekken ter neder te schrijven en ze geenszins in bijzonderheden uit te pluizen: vooreerst niet, omdat ik dan te uitvoerig zoude worden, en ten anderen laat ik 't, om de verdenking te ontgaan van personaliteiten te willen aanwijzen; want deze of gene opzettelijk te kwetsen, is 't allerminst mijn doel. Evenwel is aanschouwelijk onderwijs altijd aan te prijzen, en daarom wensch 'k ook een en ander, met behulp der verbeeldingskracht, zooveel mogelijk waarneembaar voor te stellen. Hebben echter gevallen zich op dit of dat dorp letterlijk zoo toegedragen, als men straks lezen zal, ik verklaar plegtig, zulks niet te weten, uitgezonderd de meermalen voorgevallene circumstantia facti van het raadslid dat geene namen spellen of schrijven kan. *Zeker* is het, dat namen van menschen en plaatsen nergens zullen overeenstemmen. Wil de spin nogtans vergif uit dezelfde bloem zuigen, waar 't nijvere bijtje niets dan honig en was gaart, ik kan, hoewel tot mijn leedwezen, er niet tegen:

» Naar 't vergif zoekt slechts de spin,
't Honigbijtje laat 't er in."

Ik doe die beschrijvingen niet hoofdzakelijk voor hen, welke met mij eene reeks van jaren op kleine dorpjes wonen en genoemde toezigten, de onderwijzers en wat er mede in betrekking staat, van kop tot teen kunnen leeren kennen, maar voor stedelingen, voor hen die op zeer aanzienlijke dorpen of vlekken wonen, voor kamergeleerden en min ervarenen. In groote steden en vlekken toch, leeft men in betrekking tot elkander, geheel anders, dan in gehuchten of kleine dorpen. Daar kent dikwerf de eene buurman den ander niet eens van aangezigt tot aangezigt, en komt men niet zoo regtstreeks over allerhande dingen met elkeen in aanraking. Ik zet het dan ook den besten stuurman, toegerust met Jobs geduld en Salomo's wijsheid, om eene reeks van jaren, zonder kant roeren, tusschen al die klippen door te zeilen.

Doch, laat mij van mijne reeds al te lange inleiding afstappen.

Meester BLADSTRA te Roerdomp was gehuwd met de dochter van een vermogend landman aldaar, wiens zonen eereposten bekleedden; JAN was kerkvoogd en KLAAS lid van den gemeenteraad. De predikant, president van 't p. t., had belang bij den kerkvoogd, omdat deze de pastorij onderhouden moest en vooral ook, omdat er sprake was, dat zijn tractement uit de kerkefondsen zou verhoogd worden; hij bleef dus ook gaarne vriend met meester en prees hem daarom in tegenwoordigheid des schoolopzieners. De laatstgenoemde eens in de raadsvergadering zijnde, hoorde andermaal meester BLADSTRA's lof luide verkondigen door het raadslid PIETER, welke zulks deed om KLAAS te vleijen (meesters aangehuwde broeder), want hij had geld van dezen op interest, was rente achteruit en wilde dus gaarne den deurwaarder keeren. Zoo hoorde de schoolopziener van twee corporatiën loffelijke getuigenissen ten aanzien van meester BLADSTRA.

Meester TAKKINGA te Reigersoord bragt eene vrouw van een ander dorp mede en had alzoo door 't huwelijk ter zijner standplaats geene hem beschermende familie.

Geen notabel of kerkvoogd, geen lid des kerk- of gemeenteraads, noch van het p. t. op 't onderwijs, bestond hem in den bloede. Met den predikant, president van 't p. t., kwam hij over kerkelijke zaken en over het gebruik der school voor catechisatiën in conflict (dat de onderwijzer vooral ten platten lande, ten opzigte van de kerk of kerkelijke personen in een staat van afhankelijkheid verkeerde, die alle zelfstandigheid onderdrukte of doodde, zegt dr. A. DE JAGER). Met een raadslid had meester T. verschil over eene waterafleiding der kosterijlanden. TAKKINGA werd dan ook door beide collegiën bij den schoolopziener juist niet zeer geprezen. De overige leden van den raad woonden niet op het dorp, waar T. werkzaam was en zeiden gemakshalve en om geene moeite te hebben, » hem minder te kennen," terwijl de overige leden van het p. t. dominé gaarne toestemden.

» Hoor!" zei VINKSTRA, deurwaarder te Diependaal, die tuk op verhuringen was en niet best dulden kon, dat mr. LIJSTERINGA, als notaris veel te doen had, tegen PIETER STAMSTRA, een invloed hebbend lid van 't p. t., » het is schande dat meester land in gebruik heeft; dat moest gij eens aan den schoolopziener zeggen, dan zal ik de raadsleden FREERK WORTEL en KLAAS SCHIL verzoeken, dat zij het bij gelegenheid ook doen, en om ons nog zekerder te stellen, moest gij het ook aan uwen zoon ALBERT, kastelein in 't bruine paard, bekend maken, omdat de schoolopziener daar wel eens laat uitspannen; zegt A. het dan ook, zoo hoort mijnheer het driemaal, en zegt misschien al aanstonds bij zich zelven: » daar moet wel wat van aan wezen, men noemt geene koe bont, of zij heeft eene vlek, hij maakt zich vast aan pligtverzuim schuldig, het is reeds de derde maal, dat mij deswege klagten ter oore komen" » Moet meester dan zijn land verhuren," vervolgde VINKSTRA, » dan houden wij de verhuring bij uwen zoon, dan heeft die er ook wat van."

Te Zwaluwvlugt was de rijke med. dr. VOGELINGA, die zeer eer en neringzuchtig was, lid van den raad en ook van 't p. t. Hij woonde op 't zelfde dorp, waar SCHORSMAN schoolmeester was. De oudste dochter van SCHORSMAN werd gevaarlijk ziek en nu liet de vader den kundigen med. dr. SPREEUWSTRA roepen, zeggende: » In één opzigt was het beter, dat ik VOGELINGA liet komen; want deze is lid van den raad en van 't p. t. op 't onderwijs. Ik heb wel niets op VOGELINGA tegen, neen! ik houd veel van hem; doch SPREEUWSTRA heeft altijd met haar gepractiseerd en mijne dochter stelt veel vertrouwen in hem, 't welk volgens HUFELAND van groot belang is. Om de toevallige omstandigheid dat dr. V. lid van den raad en van 't p. t. is, verlaat ik S. niet." — Maar, ja wel! stok en steen waren spoedig gevonden, meester kreeg geduchte onaangenaamheden. Hij erlangde echter weinig hulp in zijne verwikkelingen, te minder, daar hij niet vleijen kon, zoo als vele provisionele schoolmeesters plegen te doen.

De leden van den raad en van 't p. t. op andere dorpen woonachtig, die dr. V. en een ander invloed hebbend lid ontzagen, zeiden dan ook eenvoudig: » Wij kennen meester S. zoo goed niet als dr VOGELINGA hem kent, we kunnen er dus minder over oordeelen. *Summa summarum*, 't besluit kwam hierop neder: » 't zal wel best wezen, dat hij maar een ondermeester krijgt, dien hij zelf betaalt, dan straffen wij hem in de beurs."

Meester MEERSTRA was bijzonder wel met die twee leden van den raad, welke tevens leden waren van 't p. t. Één van die raden had een winkel, en meester dacht, als de eene hand de andere wascht, worden ze beide schoon. Daarom liet hij zijne benoodigdheden nagenoeg geheel en al van dien winkelier komen.

De andere raad kocht gewoonlijk in den herfst, als ze goedkoop waren, vier, en zoo men er veel voor betalen moest, twee of drie kalfvaarsen. Meester, welke eene vrouw met *pecunia numerata* getrouwd had, leende hem het geld daartoe, voor zeer weinig interest, tot dat hij de runderen des voorjaars weder verkocht had.

Meester OOIJEVAAR, te Nieuwga, had eenig geld geërfd, waarvoor hij op eene publieke verkooping een stuk hooiland kocht. » Dat zal ik dien kerel wel betaald zetten," zei de rijke wethouder JAN ZWAAN, die ook gading van dat land had gemaakt, » dat heeft die vent alleen om strijkgeld (verhooggeld) gedaan, of om mij te plagen; wacht maar, spoedig spreek ik den schoolopziener," enz.

Wij zouden deze schetsen nu wel met een aanmerkelijk getal kunnen vermeerderen; doch meenen genoeg gezegd te hebben om te staven, dat, hoewel 't mogelijk is, dat de p. t. » alleen bij uitzondering hier en daar nut doen," zij toch ook *hier* en *daar*, de *goede* vooral niet te na gesproken, wel eens eenige onregtvaardigheid verrigten of in den zin hebben.

Bijna overal heeft men de schoolmeesters uit meergenoemde toezigten geweerd. Wonderlijke wereld! in eene commissie van landbouw heeft men, en teregt, landbouwers; in kamers van koophandel, kooplieden; in krijgsraden, militairen, enz.; maar in p. t. op 't onderwijs *geen* onderwijzers, tenzij hier en daar bij wijze van uitzondering.

Dezelfde mannen, die als kinderen bij den onderwijzer ter school gingen en hem toen gehoorzaamheid en eerbied betoonden, komen later bij hem in de school, om te zien of hij, hun voormalige leermeester, nog wel geschikt is en of hij ook eenen ondermeester of custos hebben moet, en bespreken verder, dikwerf zonder dat meester weet wat er te doen is, hoeveel hij daartoe bijdragen zal (*). Of zoodanige handelwijze voor sommige onderwijzers al of niet hard is, laat zich gemakkelijker gevoelen dan beschrijven. Eéns toch, al past men nog zoo goed op, komt de tijd dat ze hun gewigtig werk niet meer naar eisch kunnen volbrengen; » de natuur heeft ook hare regten," zeide de heer PRUIM nog onlangs.

In eene gemeente van ons vaderland is een raadslid dat, als het op een stemmen gaat, altijd eenige hanepoten op het papier krabbelt; doch bij 't openen van zijn stembriefje steeds bij monde verklaart (*omdat men zijn schrift niet lezen kan*), welk persoon hij

gestemd heeft. Of onze cicerone ook lid van 't p. t. is, weet ik niet.

Wat men te wachten hebbe, als de gemeentebesturen bijna het geheele lager onderwijs in handen krijgen, kan men uit 't bovenstaande genoegzaam afleiden.

Wel is waar, eenen onderwijzer, zonder *eenige* keus aan gemeenten op te dringen, daarvan zoude ook ik niet houden; doch de keus bloot aan gemeentebesturen over te laten, kan men mijns inziens evenmin in 't belang van 't onderwijs aanbevelen. Mijns bedunkens, kan men wel eenen middelweg bewandelen. Uitersten zijn zelden goed, de waarheid ligt veelal in 't midden; zoo ook hier. Wanneer na vergelijkend examen de keus uit een betrekkelijk groot getal geschieden kan, dan worden brekebeenen geweerd en de onderwijzers hebben langs eerlijke wegen gelegenheid eene- of *betere* standplaats te zoeken. Daarbij komt, dat de leden van 't gemeentebestuur in den regel slechts voor een vierde of een vijfde in 't dorp of gehucht wonen, waar eene onderwijzersbetrekking vacant is; de overige drie- en viervijfde zouden derhalve kunnen opdringen. In Friesland, meen ik, komen gewoonlijk eenige gecommitteerden uit de vacante plaats zelve bij 't examen, die daarna in 't bijzijn van 't bestuur en schoolopziener, hunne stem laten hooren. Deze gecommitteerden nu zijn wel geene bevoegde beoordeelaars; doch 't examen waarborgt, dat men geene andere, dan *bekwkte* personen *kan* kiezen. »Wie 't betaalt, moet 't weten," zegt men, »goed!" maar betaalt in 't algemeen de burgerlijke gemeente, of moet men aannemen, dat in den regel ieder dorp of gehucht 't onderwijs betaalt? Dat 't geld, onder welken naam ook, eerst in gemeente-, provinciale- of rijkskas gestort wordt, zal toch wel niets ter zaak doen. Daarom, maar vooral omdat onderwijzers die tegen wil en dank opgedrongen worden, gewoonlijk en voor zich en voor de gemeente niet genoegelijk en nuttig kunnen leven, wenschen wij de vacante gemeente veel invloed toe.

Maar! en *dit* is van gewigt. Als wij naar eene markt gaan, om eene koe of veulen te koopen, waarvan wij geen verstand hebben, hoe gaarne nemen we dan eenen deskundige mede, die voor ons toeziet, en zouden we nu bij de keus van hem, aan wien we het dierbaarste, wat wij op aarde bezitten, een groot deel huns levens hopen toe te vertrouwen, die, volgens de nu nog bestaande wet, art. 22 van het reglement A., de verstandelijke vermogens onzer kinderen, onder het aanleeren van noodige en gepaste kundigheden moet ontwikkelen en hen zelven opleiden tot het betrachten van alle maatschappelijke en christelijke deugden, — *wat* zeg ik? zouden we ons bij de keus van dien persoon, *niet* door wijze, vooral ook door de ondervinding geleerde, door allezins bevoegde lieden willen laten *voor*lichten? Dat zoude eene verwaand- en onbedachtzaamheid tevens zijn, waarover we ons dikwerf te laat zouden beklagen.

Ten slotte verzoek ik nogmaals ernstig en dringend, om hoegenaamd geene personele veten in mijn schrijven te willen vinden. Ik heb slechts *schetsen*, geene *portretten* trachten te leveren. Met de leden van ons p t. heb ik hoegenaamd geene onaangenaamheid en nooit gehad, ook nimmer met eenig lid buiten onze gemeente.

T.

(*) In Friesland worden de ondermeesters algemeen geheel en al uit de gemeentekas bezoldigd.

Men berigt ons, dat er werkelijk uitzigt bestaat, dat in deze stad binnen kort eene broodfabrijk zal worden opgerigt. Eene nieuwe parel aan Groningens stedekroon! Maar dat het hier niet bij blijve. Niet alleen stelle men de geringe klasse, want daarvoor is het immers alleen, in staat goedkoop brood te eten, maar men zorge door het oprigten van winkels en werkplaatsen in 't groot, dat zij ook de andere levensbehoeften beter en goedkooper verkrijgen kunnen, want het brood is toch nog altijd maar één artikel.

Maar de daardoor op nonactiviteit gestelden? O het voordeel is groot genoeg om ze alle te alimenteren als de broodfabrijk maar groot genoeg is. Anders zou men immers aan onze oeconomisten en philanthropen moeten vragen of het in hunne bovenkamer wel pluis ware. En dat zij verre! Ook bestaat de kolonie van weldadigheid immers nog en loopt toch maar leeg.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

WEENEN, 6 Januarij.

Heden zijn hier gunstige tijdingen betrekkelijk het geschil omtrent Neufchatel ontvangen. Oostenrijk is blijven aandringen op de bijeenkomst van eene speciale conferentie voor deze aangelegenheid. Het gerucht loopt, dat die te Brussel of te Frankfort zal worden gehouden en dat ook Pruissen zijne goedkeuring daaraan zou hebben gehecht; dat deze mogendheid geneigd was zich op de conferentie te laten vertegenwoordigen.

BERN, 6 Januarij.

Heden is eene proclamatie van den bondsraad aan de Zwitsersche bevolking bekend gemaakt, waarin de vraag omtrent vrede of oorlog nog onbeslist wordt gelaten. De raad drukt zijn hoop uit, dat nog een eervolle vrede zal kunnen worden verkregen. Mogt dit niet gelukken en de oorlog noodzakelijk worden, dan rekent hij op een weerstand als die de Zwitsers blijkens hunne geschiedenis steeds vroeger hebben geboden. De geestdrift onder de bevolking des lands is zoo groot, dat zij tot alle mogelijke opofferingen gereed is, de humaniteit en de eer des vaderlands boven de belangen der familiën stellende.

LONDEN, 5 Januarij.

De heer *Napier*, secretaris bij de Engelsche ambassade te Konstantinopel, is benoemd tot gezant bij de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Den 3den Februarij zal hij naar Washington vertrekken, vergezeld van de nieuw benoemde consuls.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 6 *Januarij*.

NEDERLAND Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{1}{4}$.
Dito Dito	» 3 »	$75\frac{1}{4}$.
Dito Dito	» 4 »	$94\frac{1}{4}$.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5 »	$73\frac{7}{8}$.
Dito 1851 en 1852	» $2\frac{1}{2}$ »	$38\frac{3}{8}$.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5 »	$83\frac{1}{16}$.
Dito Nation. Metall.	» 5 »	$75\frac{1}{16}$.
SPANJE Onbep. St.	» $1\frac{1}{4}$ »	$23\frac{3}{4}$.
Dito Binnenl.	» 3 »	$37\frac{3}{8}$.
PORTUGAL	» 3 »	$44\frac{1}{4}$.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5 »	$103\frac{1}{4}$.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5 »	$103\frac{1}{4}$.
Dito bij *Hope*	» 4 »	$83\frac{3}{4}$.
Dito bij *Stieglitz*	» 4 »	$83\frac{1}{4}$.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5 »	$94\frac{1}{4}$.
Dito 6de serie	» 5 »	$95\frac{7}{8}$.
De beurs verkeerde in eene willige stemming.		
Wisselkoers op Londen	zigt	f 12,05.
Dito	6/m.	f 11,52½.

LONDEN, 6 *Januarij*. Consols $94\frac{1}{4}$.

PARIJS, 6 *Januarij*. Fransche 3 pCt. 67.50.

KERKNIEUWS.

HOOGEZAND, 30 December. Heden werd de te dezer plaatse van zijn 59jarige Evangeliebediening rustende leeraar dr. W. J. KOPPIUS alleraangenaamst verrast door zijne laatste gemeente, t.w. door die te Blijham, welke hem door eene Commissie uit haar midden van hare achting en liefde deed blijken, en hem tot een blijvend aandenken *aan* en opregte verzekering *van deze* eene *keurig bewerkte* zilveren bocaal aanbood. De bocaal (men veroorloove ons deze korte beschrijving, om van doelmatigheid van het geschenk te doen blijken) is voorzien van het randschrift: *De gemeente van Blijham aan haren scheidenden leeraar en vriend* dr. W. J. KOPPIUS. Zij is voorts versierd met drie medailles van gedreven loofwerk, bevattende de zinnebeelden van *Geloof*, *Hoop* en *Liefde*. Om het voetstuk is eene losse, medegedreven eikenrank geslingerd; terwijl het deksel gemonteerd is met een eveneens gedreven beeld, voorstellende de *Godsdienst*; zijnde eene vrouwenfiguur, in de regterhand de fakkel opgeheven, in de linkerhand een opgeslagen bijbelboek houdende, op welks eene de intree- en op welks andere bladzijde de afscheidstekst gegraveerd is, met welke de beminde leeraar zijn 44jarig dienstwerk te Blijham aanvaardde en neergelegd heeft. Inderdaad, de vervaardiger van het geschenk (zoo wij meenen de heer J. D. SCHUTTER, te Groningen) heeft in hetzelve zijn verkregen roem gehandhaafd. Den 83jarigen grijsaard is in hetzelve eene zinrijke, beteekenisvolle, bij uitnemendheid verdiende hulde voor zijnen langdurigen en getrouwen arbeid toegebragt; terwijl de gemeente te Blijham *ook* daardoor getoond heeft, dat zij het veeljarig bezit van zulk een dienstknecht des Heeren op grooten prijs heeft weten te stellen.

— Beroepen tot predikant bij de Herv. gemeente te Hijlaard alsmede bij die te Rinsumageest ds. C. J. BRIJCE, pred. te Vreeland.

— Te Huizen is andermaal tot predikant beroepen ds. J. VAN DER WERFF, thans te Kesteren.

— Ds. W. KRAIJENBELT, te Overschie, heeft voor de tweede maal bedankt voor het beroep te Oud-Beijerland; — ds. V. KONINGSBERGER, te Hedel, voor dat naar Bergschenhoek.

— Ter vervulling van de vacature van predikant bij de Doopsgez. gemeente te Rotterdam, ontstaan door de benoeming van ds. HOEKSTRA tot hoogleeraar aan het seminarie der Doopsgezinden te Amsterdam, zijn, tot het vervullen eener predikbeurt uitgenoodigd de heeren TEN CATE, pred. te Wormerveer; FEENSTRA, te Dantumawoude; VAN GELDER, te Joure; HAGA, te Arnhem; LEENDERTS, te Cleef; MULLER, te Mensingeweer; PEKELHARING, te Middelburg; V. D. PLAATS, te Woudsend, en SEPP, te Leiden.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 1 Jan., *Schoe* Amicitia, Newc.; — 2 *van den Bolk* Bantam, Bat.; — 3 *de Haas* Minister van Hall, Tjilatjap; *Buikes* Santa Rosa, Curaçao.

TEXEL 2 Jan., *Swieting* Petrus Horreus, Hull; — 3 *Post* Pauline, Bat.; *Zoetelief* Raphaël, Curaçao.

VLIE 2 Jan., *Ruiten* Verwachting, Newc.

HELVOET 2 Jan., *Noordhoek* Fortuna, Havre; — 3 *Evertsz* Drie Aurelia's, Londen; *Meuldijk* Joanna, Lissabon.

BROUWERSHAVEN 2 Jan., *de Winter Jr.* Antoinette, Bat.

HONG KONG 21 Oct., *Heijkoop* Java Packet, Rott.; — 22 *Haacke* Alcyone, Bat.; *v. d. Windt* Jacob Cats, Dordr.; — 13 Nov. *Rademaker* Amstel, Amst.; *Kluin* Juno, Singapore; *Walter* Oosterling, Macassar.

MACAO .. Oct., *Achenbach* Deggersbank, *v. Wijk Jurriaanse* Vr. Johanna en *Schiedges* Boreas, H. Kong.

AMOY 6 Oct., *Bakker* Henriette Maria, H. Kong; *Wagner* Neerl. Indie; — .. Nov. *Muller* Albrecht Beyling, Wampoa.

MANILLA 22 Oct., *Kramer* Christina, H. Kong.

ADELAIDE 24 Sept., *Boswijk* St. Michael, Londen.

PADANG .. Oct., *van Vollenhoven* Julie, Rott.; den 25 dito derwaarts teruggekeerd; — 10 *Deterding* Elize Henriëtte, Amst.; — 20 *Agema* Timor, Bat.

MACASSAR 6 Oct., *Visser* President van Buren, Rott.

BATAVIA 3 Nov., *de Veer* Java's Welvaren, Amst.; — 10 *Ruijter* Nederland, Samarang.

ANJER .. Oct., *Rollman* Cornelis Houtman, Bat.

CHERIBON 10 Oct., *Coening Meijer* Jan Schouten, Bat.

SINGAPORE 12 Nov., *Oudshoorn de Groot Stiffry* Wilh. Catharina, Hartlepool; *van Wijk* Batavier, Antw.; 21 dito n. Bat. vertrokken.

SAMARANG 31 Oct., *van Hees* Johannes Anthonius, Bat.

SOERABAYA 23 Oct., *v. d. Veen* Henriette, *Verheij* Delfshaven, *Hazewinkel* Adm. Piet Hein, 24 *de Winter* Staatsr. Comm. v. Ewijck, *v. d. Meulen* Sooloo en 29 *v. d. Putte* Marie Elise, Bat.

PANGOO 16 Oc., *Zwanenburg* Kinderdijk, Bat.

PASSAROEANG 12 Oct., *Lindeman* Kenau Hasselaar, *Postma* Oost-India Paket, *Niedveld* Willem I, *Annokkee* Scheveningen, 22 *v. Bruggen* Koning en Vaderland, 23 *Blom* Maria Adolfina en *Geerling* Neerlands Koningin, Soerabaya.

PROBOLINGO 15 Oct., *Ballot* Catharina Maria, *Grivel* Nehalennia en *v. d. Geer* Samuel Hendricus, Soerabaya.

INDRAMAYOE 29 Oct., *Hansen* Ystroom, Bat.

PANAROEKAN 24 Oct., *v. Varelen* Pieter Schoemakers, Probolingo.

TJILATJAP 30 Oct., *v. Wijngaarden* Rembrandt van Rhijn, Bat.

BOMBAY 30 Nov., *Hoogland* de Zwijger, Amst.

SMIRNA 20 Dec., *van Maldechem* de Ruiter, Malta.

VENETIE 25 Dec., *Schut* Zwaluw, Shields.

NAPELS 14 Dec., *Bakker* Geertruida Femina, Amst.

LONDEN 30 Dec., *Kuijpers* Vr. Maria, Gron.; — 31 *Ploeg* Jacoba Christina en 2 Jan. *Bekkering* Berendina Hugus, Harlingen

Bij DOUVRES 29 Dec., *Pfeiffer* Jonge Jan, v. Rott. n. Bat.

Bij DUNGENESS 28 Dec., *Zweede* Hugo Grotius, v. Rott. n. Soerab.

Bij WIGHT 31 Dec., *Masdorp* Hermanus Franciscus, v. Amst. n. Cardiff; *de Boer* Ida Maria de Raath, v. Rott. n. Buenos Ayros; — 1 Jan. *Prins* Heerenveen, v. Hamburg n. P. Cabello.

PLYMOUTH 31 Dec., *Drent* Admiraal Graaf van Heyden, v. Londen n. Seville.

Bij ST. ALBANS HOOFD 30 Dec., *Bakker* Cornelis Wernard Eduard, v. Rott. n. Cardiff.

Bij PORTLAND 31 Dec., *v. Holdinga* Graaf van Limburg Stirum, v. Amst. n. Soerab.; *Meppelder* Jacobus Martinus, v. Rott. n. Bat.

NEWPORT 30 Dec., *de Vries* Marinus en Geertruida, Zierikzee.

CARDIFF 29 Dec., *Hoek* Walcheren, Middelburg; — 31 *v. Lindern* Alblasserwaard, Rott.

QUEENSTOWN 31 Dec., *de Jonge* Malvina, Montevideo.

NORTH SHIELDS 1 Jan., *de Boer* Twee Gebroeders. Hamburg.

HAMBURG 1 Jan., *Woudstra* 4 Gebroeders, Hull.

KOPPENHAGE 30 Dec., *Kwint* Margaretha, Antw.

AGGER-KANAAL 25 Dec., *Jager* Zwaantje Elisabeth, v. Nijekjöbing n. Engeland.

Vertrokken.

AMSTERDAM 2 Jan., *Klein* Maria, Nantes.

HELVOET 3 Jan., *Valkenier* Pomona, Havana; *Bagges* de Maas, Gibraltar; *de Zeeuw Bagges* Thetis, Tromsöe.

HONG KONG 15 Oct., *Kikkert* Proteus, Singapore; — 16 *de Boer* Zuid-Holland, Bat.

BATAVIA 15 Oct., *la Seur* Gouvern. Gener. Rochussen, *Hensing* Abel Tasman en *Cramer* Osiris, Rott.; — 22 *Burggraaf* Gesina, Passaroeang; — 23 *Spaanderman* Prinses Sophia, Rott.; *Horneman* Nova Zembla, 27 *de Roever* Jan van Brakel en 28 *des Ruelles* Trijntje Fenna, Soerab.; *v. d. Waal* S. van Heel, Rott.; — 29 *Lindonck* Josephina Bernardina en 30 *Doornbosch Borchers* het Schoon Verbond, Soerabaya; *Berk* Jacoba en Christina, Amst.; — 31 *van Marion* Honigbij, Cheribon; *Bakker Gzn.* Atlas, Soerab.; — 1 Nov. *van Megchelen* Arlequin, Indramayoe; — 2 *van Marle* Amalia Augusta, Nederl.; *van Waning* Jan van Brakel, Soerab.; — 4 *Munnix* Javaan, Amst.; *de Wilde* Twee Gezusters, Rott.; *Ruige* Stad Leyden, Patjitan; — 6 *van Hees* Jan v. Schaffelaar, Nederl.; — 7 *Groeneveld* Prinses Amélie, Tjilatjap; — 8 *Zeeman* Tonia, China; *Zack* Kon. Ned. Yachtclub, G. v. Persië; *van Oppen* Alcot, Rott.; *Hazewinkel* Zeeland en *v. d. Plas* Nederland en Oranje, Amst.; *Rijken* Buitenzorg, Tjilatjap; *Lodewijks* Johannes Hendricus Ferdinand, Soerab.; *de Haan* Dina, Havana.

TJILATJAP 0 Oct., *v. d. Meijden* Macassar, Rott.

SAUGOR 6 Rov., *Tönjes* Everdina Elisabeth, China.

COLOMBO 22 Oct., *van Hemert* de Zwaan, Cochin.

SOERABAYA 28 Oct., *Rosier* Joan Melchior Kemper, Nederl.; *Prange* Ottolina, Passaroeang.

PASSAROEANG 25 Oct., *Pfeill* Minister Pahud, Rott.

PANAROEKAN 21 Oct., *Verhagen* Vondel, Nederland.

WIJNKOOPERSBAAI 8 Oct., *de Jong* Staatsraad Baud, Amst.

In lading.

LONDEN 31 Dec., *Olthoff* Abeldina, Amst.; — 1 Jan. *Vlas* Marianne, Bilbau.

LIVERPOOL 1 Jan., *Olberding* Welmoet, Malaga.

Zeilklaar.

LONDEN 31 Dec., *Sissingh* Minister v. Bosse, Santander; — 1 Jan. *de Boer* Elisabeth Johanna, Rio de Janeiro.

DELFZIJL, 3 Jan. Binnengekomen 25 Sept., *Menholst* Imelina en *v. d. Leest* Berendina, Leer; — 26 *Hillebrands* Vr. Maria en *Oetzes* de Hoop, Emden; — 28 *Heins* Hinderika, Harlingerzijl; *Kroon* ...., Engeland.

Vertrokken 26 Dec., *Barghoorn* Vr. Trijntje en 27 *Modder* Vrouw Stiena, Emden.

GYON, 24 Dec. Het schip Geertruida, kapit. *Goosens*, van Marseille naar Falmouth, is gisteren nacht op de baar voor deze haven gestrand en gezonken, doch het volk gered.

LONDEN, 1 Jan. Het schip Roelfina Roelina, kapit. *Lula*, van Libau naar de Maas, is op Kempinge gestrand, doch weder af en aldaar in de haven gebragt; moet lossen om te repareren.

NORDEN, 30 Dec. Het schip Jantje, kapit. *de Haan*, van Stettin naar Newcastle, is bij Juist door het volk verlaten, dat alhier is aangekomen.

ELSENEUR, 30 Dec. Het schip Hermanus Hesselaar, kapit. *Mellema*, van Riga naar Londen, is alhier met gebroken spil binnengeloopen.

KROONSTAD, 23 Dec. Het schip Vertrouwen, kapit. *Dekker*, is alhier in de haven ingeijst.

PERNAU, 18 Dec. Het schip Egbertus, kapit. *Schrik qq.*, naar de Maas bestemd, is alhier in de haven ingeijst.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 5 *Januarij* 1856.

4 Nederl. ℔ 36 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 6 *Jan.* Door de ingevallen vorst was er heden weinig graan ter veil, en is in den handel bijna niet omgegaan; benoodigden hebben bij enkele gerijven ruim vorige prijzen moeten besteden, alleen is verkocht: 68 ℔ Old. Tarwe *f* 7,90; 64 ℔ Rogge *f* 5,80; 66 ℔ dito *f* 6,50. — Haver ruim prijshoudend. — Raapolie *f* 49.

AMSTERDAM, 3 *Jan.* Hennep: Er is deze week gedaan in Riga Poolsch Rein tot *f* $64\frac{1}{2}$, uitschot tot *f* 62 en pas tot *f* 60.

AMSTERDAM, 5 *Jan.* Tarwe stil; 118 ℔ nieuwe Vriesche *f* 245. — Rogge onveranderd; 120 ℔ Amerika *f* 260. — Gerst *f* 2 hooger. — Boekweit en Haver zonder handel. — Koolzaad ½ p. vl. hooger; op 9 vat op April $88\frac{1}{2}$ p. vl.; op Oct. 79 p. vl. — Raapolie op 6/w. *f* $53\frac{1}{2}$; vlieg. *f* 52; op Mei *f* $49\frac{3}{4}$. — Lijnolie op 6/w. *f* $40\frac{3}{4}$, vlieg. *f* $39\frac{1}{2}$.

SCHIEDAM, 3 *Jan.* Moutwijn *f* 19; Jenever *f* 24,50; Amst. Proef *f* 25,75.

LONDEN, 2 *Jan.* De graanmarkt was heden niet druk bezocht en de omzet bleef onbeduidend, hoewel de prijzen zich goed staande hielden, met uitzondering van Amerik. Tarwe, die hier en daar 2 sh. lager werd afgegeven. De overige graanartikelen vertoonen geene verandering.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 6 *Jan.* Ten gevolge van de gevallen sneeuw geen Boter aangevoerd.

LEEUWARDEN, 2 *Januarij*. De prijs der Boter was heden *f* 49,50.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 6 *Jan.* Ten gevolge van het slechte weder van gisteren, was de aanvoer van vee heden zeer gering en kunnen wij geen prijzen noteren.

LEEUWARDEN, 2 *Jan.* Aan de markt waren heden aangevoerd 250 vette koeijen, waarin de handel flaauw was, zoodat er veel is onverkocht gebleven. Vette kalveren, 30 ter markt, werden aanmerkelijk lager afgegeven, zoo ook de schapen, waarvan er ca. 100 ter markt waren, en waarin de handel zeer traag was. Vette varkens blijven steeds prijshoudend; de aanvoer beliep 60 stuks.

LONDEN, 2 *Jan.* De veemarkt was goed voorzien, maar de kwaliteit was middelmatig; de meeste soorten werden 3 p. per 8 pond lager losgelaten, geldende puike groote ossen 4 sh. 4 p. a 4.10 en puike Schotsche 5 sh. a 5.2.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 5 *Januarij*.

Nederl. Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{1}{4}$; Dito Dito 3 pCt. $75\frac{1}{4}$; Dito Dito 4 pCt. $94\frac{1}{4}$. — BELGIE, bij *Rothschild*, $2\frac{1}{2}$ pCt. $51\frac{3}{8}$. — SPANJE, Onbep. Stukken $1\frac{1}{4}$ pCt. $23\frac{3}{4}$; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. $37\frac{3}{8}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $44\frac{1}{8}$. — RUSLAND, Oblig. bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. $103\frac{1}{8}$; Dito te Londen $4\frac{1}{2}$ pCt. $94\frac{1}{4}$; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. $95\frac{7}{8}$. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $73\frac{1}{8}$; Dito Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $38\frac{3}{8}$; Dito rente Amsterdam, 1654, 5 pCt. $83\frac{1}{16}$; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. $74\frac{1}{16}$. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt $21\frac{1}{8}$.

De Beurs was nagenoeg onveranderd, met weinig handel.

ADVERTENTIEN.

Natuurkundig Genootschap.

Op HEDEN, WOENSDAG den 7den Jan., te *zes uur*.

Sprekers: Dr. A. TH. FOLKERSMA en de Heer U. G. SCHILTHUIS, Jz.

A. W. ALINGS, *Secretaris*.

ZEEMANS-COLLEGIE DE GRONINGER EENDRAGT.

VERGADERING ten Huize van de Wedw. BONTEKOE, op DONDERDAG den 8sten Januarij 1857, des avonds te 7 uur.

Namens het Bestuur:
A. SWAAGMAN,
Secretaris.

De Spaarbank,

opgerigt door het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ: ***Tot Nut van 't Algemeen***, is bij voortduring in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS geopend des **MAANDAGS te 8 uur**, en zullen COMMISSARISSEN aldaar op ***DONDERDAG den 15den Januarij 1857, en voorts op den 19den, 22sten, 26sten en 29sten Januarij daaraanvolgende***, zitting houden van 3 tot 5 uur tot het **uitbetalen of bijschrijven der RENTE**. Wordende een ieder, ter bevordering van de geregelde Administratie uitgenoodigd, deze *hiertoe op de vermelde dagen aangebodene gelegenheid niet ongebruikt te laten voorbijgaan.*

Namens Commissarissen der Spaarbank:
R. J. SCHIERBEEK, *Secretaris.*

Het BESTUUR der **Vereeniging voor Dienstboden** te *Groningen* verzoekt, in gevolge art. 9 der Statuten, alle LEDEN der VEREENIGING, welke meenen op de eene of andere **BELOONING** voor hunne **Dienstboden** aanspraak te kunnen maken, zich daartoe schriftelijk bij ondergeteekenden aan te melden vóór den 20sten Januarij e.k.

Voorts herinnert genoemd Bestuur de LEDEN der VEREENIGING aan den hun geworden brief van den 1sten Sept. 1855, betreffende het wenschelijke der **afschaffing** van de **VRIJE WEEK**, aan de beantwoording van welken wensch toch bij de inhuring van nieuwe Dienstboden, hetgeen zeker hier en daar in dezen tijd plaats vindt, het best kan worden voldaan.

J. HUISINGA VAN DER WOUDE en **Vrouw**, wonende aan het Kattendiep, lett. D no. 54, zullen bij voortduring een iegelijk, welke zich bij hen mogt aanmelden ter bekoming van **DIENST** of **DIENSTBODE**, daartoe behulpzaam zijn, tegen betaling van 50 Cent. Het Bestuur heeft alle reden over zijn toezigt op genoemde Besteders tevreden te zijn.

Het Bestuur der Vereeniging voornoemd:
W. GERHARDS, *Voors.*
W. C. A. ALBERDA VAN EKENSTEIN, *Secr.*

PROGRAMMA.

Het KUNSTLIEVEND GENOOTSCHAP: **ter aanmoediging en bevordering van Teeken- en Schilderkunst**, onder den naam *PICTURA*, te *Groningen*, in aanmerking nemende, dat bij het uitschrijven eener Prijsstoffe, voor welk genre der Kunst dan ook, wel aan den eenen kant min of meer bepaald dient te worden opgegeven welke VOORSTELLING men verlangt en hoe de opvatting daarvan zal behooren te zijn; maar aan den anderen kant echter de meest mogelijke vrijheid aan den Kunstenaar dient te worden gelaten, om de gevraagde Voorstelling naar de inspraak van zijn gevoel en verbeelding op te vatten, uit te werken en op het doek terug te geven, heeft in deszelfs Vergadering van den 2den December 1856 besloten:

Eenen **EEREPRIJS** uit te loven in het vak van **Schilderkunst**, bestaande in een GETUIGSCHRIFT en EENHONDERD GULDEN, voor de zulks waardig gekeurde **SCHILDERIJ**, geheel afgewerkt, hoog 45, breed 38 Ned. Duimen, voorstellende:

Het denkbeeld uitgedrukt in het eerste couplet van het Gedicht van den Dichter S. J. VAN DEN BERGH, *voorkomende in zijne Balladen en Legenden, »de Visscher van Zandvoort" genaamd.*

Het Genootschap noodigt uit tot de behandeling van *bovengemeld onderwerp* en tot het dingen naar den op hetzelve *uitgeloofden prijs* alle *Kunstbeoefenaars, in het Rijk geboren of woonachtig.* Bij de beoordeeling zullen, behalve de technische waarde, ook in aanmerking worden genomen eene dichterlijke opvatting van 't onderwerp en de expressie in 't figuur. De geheele voorstelling dient echter getrouwelijk aan het Dichtstuk te worden ontleend.

Zij, die naar deze Eereprijzen willen dingen, zullen overigens de navolgende bepalingen in acht moeten nemen:

1) De Stukken moeten vrachtvrij vóór den 1sten November 1857 ingezonden zijn aan den Penningmeester des Genootschaps, F. DE WITT.

2) De ingezondene Stukken moeten geteekend zijn met eene zinspreuk of een ander kennelijk merk, welke spreuk of merk, door eene andere hand, dan die van den Vervaardiger van het Stuk geschreven, ook gesteld zal moeten worden op een bijgaand verzegeld briefje, in hetwelk de naam en de woonplaats van den Maker van het Stuk, benevens de voor hetzelve gevraagde Prijs, vermeld moeten staan, en hetwelk verzegeld moet zijn met een' duidelijken afdruk van een Cachet in Lak.

3) De bekroonde *Schilderij* blijft de eigendom van den Maker, onder verpligting, om van dezelve eene *Teekening of Schets in kleuren*, ter grootte *van honderde der opgegeven maat*, kosteloos vóór de teruggave van het Stuk, aan het Genootschap te verschaffen.

4) Elk der niet bekroonde Stukken zal, benevens het ongeopende biljet, in hetwelk de naam van den Maker uitgedrukt staat, tegen overgave van de zinspreuk of het merk, met dezelfde hand geschreven, en den afdruk van hetzelfde Cachet, aan den vertooner worden teruggegeven.

Deze teruggave zal moeten geschieden binnen den tijd van *twee maanden*, nadat de uitwijzing bekend is gemaakt.

De uitdeeling van den behaalden Prijs aan den Bekroonde of deszelfs Gemagtigde zal plaats hebben in de *Buitengewone Vergadering van Januarij 1858.*

Namens het Bestuur des Genootschaps:
W. C. A. ALBERDA VAN EKENSTEIN,
Secretaris.

REPETITIE

voor de LEDEN der ZANGVEREENIGING ***Oldambt*** en ***Westerwolde***, op ZATURDAG den 10den Januarij, ten Huize van A. RUIBING, te *Winschoten*, des namiddags te twee uur.

BIJVOEGSEL
bij de Groninger Courant van den 7 Januarij **1857**, *no.* **3.**

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIË.

BATAVIA, 10 November.

Door het Indisch bestuur zijn goedgekeurd de plans en begrootingen, opgemaakt voor de daarstelling eener doelmatige zeehaven te Samarang. Nog in den loop van 1856 zal met het werk een aanvang worden gemaakt. Voor de algeheele voltooijing berekent men acht jaren te zullen noodig hebben.

— Op den 30sten September ontviel Indië weder een dier verdienstelijke mannen, van welken er nog zoo weinig overig zijn en die in 1815 het moederland verlieten, om in deze gewesten eene eervolle loopbaan te volbrengen. *Christiaan Lodewijk Hartmann*, ridder der orde van den Ned. Leeuw, gepensioneerd hoofdambtenaar, ontsliep op dien dag in 60jarigen ouderdom te dezer hoofdplaatse, algemeen en te regt diep betreurd door zijne naaste betrekkingen en talrijke vrienden, want van hem kon men getuigen: »hij was in den volsten zin des woords, een braaf mensch."

Op den 24sten Oct. j.l. leden de staat, de maatschappij en de wetenschappen een groot verlies, door het op dien dag overlijden van den kapitein-luit. ter zee *P.* baron *Melvill van Carnbée*, ridder der orde van den Ned. Leeuw en der orde van het Legioen van Eer van Frankrijk, directeur van het Maritiem etablissement te Onrust. Door velen wordt zijn dood ten zeerste betreurd en in menig oog welde, gedurende de kernachtige toespraak van ds. *Brumund*, toen *Melvill's* stoffelijk overschot in den schoot der aarde daalde, een traan van weemoed, gewijd aan den man, die in zijn leven was een trouw vriend, een voorstander van wetenschappelijke ontwikkeling en verlichting, van nijverheid en vrijen handel.

— Men verneemt dat door de bijzondere belangstelling van den luit.-generaal, kommandant van het Indisch leger, de toestand van den Inlandschen soldaat eene groote verbetering zal ondergaan. Zoo zal, met primo Januarij 1857, de soldij der Inlandsche onderofficieren en corporaals van alle corpsen, met vijf duiten daags vermeerderd worden; bij ieder der twaalf infanterie veldbataljons zal eene Inlandsche keurcompagnie worden opgerigt, te zamengesteld uit manschappen versierd met de medaille voor moed en trouw, met de zilveren en bronzen medaille van langdurige dienst, goede schutters en van uitmuntend gedrag. Deze manschappen zullen ter onderscheiding twee blaauw lakensche strepen op den linkerarm dragen en tien duiten daags verhooging van soldij genieten, terwijl overigens bij iedere inlandsche compagnie, zoo van de veldals van de op te rigten Pradjoerits bataljons, tien infanteristen der 1ste klasse zullen worden geplaatst, onderscheiden door een blaauwen streep op den linkerarm en genietende vijf duiten daags verhooging van soldij.

CHINA.

Te Hongkong is, juist bij het afzenden der jongst ontvangen berigten, eene circulaire bekend geworden, welke de Britsche consul te Canton den 15den November l.l. aan de daar ter stede verblijf houdende Engelschen gerigt heeft, om hen met den staat van het geschil met de Chinesche overheden bekend te maken. Dit stuk sluit met de volgende onheilspellende woorden:

»Zijne exc. de opperbevelhebber der Engelsche zeemagt in de Chinesche zee zal niet rusten zoo lang zijn eisch door den keizerlijken commissaris van Canton niet ingewilligd is; maar de Engelschen zullen begrijpen dat, welke maatregelen z. exc. thans ook voorgenomen hebbe, openbaarmaking voor den geheelen uitslag daarvan nadeelig zou zijn. Z. exc. bepaalt zich alzoo tot de mededeeling, dat er bij hem geen vooruitzigt op onverwijlde herstelling der rust bestaat. Voor de veiligheid der buitenlandsche nederzetting zal even goed gezorgd worden als tot nog toe. Den aard en het doel van de maatregelen, waartoe z. exc. nu mogt willen overgaan, acht hij raadzaam geheim te houden."

Ofschoon velen, met de verhouding tusschen China en Engeland bekend, reeds langen tijd voorspeld hadden dat het vroeg of laat tot eene uitbarsting zou komen, heeft het toch ook hun verrast dat de oorlog met zijne gevolgen zoo plotseling is tusschenbeiden gekomen.

Sedert de *Times* onlangs sprak van geheime onderhandelingen die tusschen de kabinetten van Peking en Petersburg betrekkelijk den afstand van een deel van Chusan aan Rusland zouden zijn gevoerd, (hetzelfde Chusan 't welk de Engelschen in den eersten Chineschen oorlog namen, doch bij den vrede tegen het minder belangrijke Hongkong verruilden), liet het zich vooruit zien, dat vroeg of laat het antagonismus tusschen Rusland en Engeland ook aan de kusten der Chinesche zee evenals in Midden-Azië zich zou openbaren. Engeland kan niet toegeven, dat zijn tegenstander zich in eene zoo gewigtige positie als Chusan is zal vastzetten.

Wanneer men nu aanneemt, dat werkelijk bedoelde onderhandelingen met Rusland hebben plaats gehad, dan moest de positie van Engeland tegenover het hof van Peking noodwendig meer gespannen worden en lag het voor de hand, dat de Engelsche consuls en bevelhebbers de aanmatigingen en trouweloosheid, die de Chinesche beambten maar al te zeer kenmerken, minder gemakkelijk zouden opnemen dan tot nu toe, ja dat zij zelfs verlangden naar een geschil om den genoegdoening te kunnen vorderen, waarbij de teruggerlanging van Chusan zeker niet zal worden vergeten. In een zijner laatste nommers spreekt de *Times* het dan ook reeds onbewimpeld uit, dat het Engelsch station te Hongkong nabij Canton ongeschikt is als aanrakingspunt van Europesche en Chinesche beschaving en dat men daarom nu van de gelegenheid moet gebruik maken om het vroeger begaan misslag te herstellen.

Bij de uitbreiding die alzoo het eerste conflict tusschen Engeland en China bij Canton dreigt te nemen, mag het van belang geacht worden de eerste aanleiding naauwkeurig te leeren kennen.

De *Times* geeft in een bijzonderen brief uit Hongkong van den 15den November, een omstandig verhaal van de gebeurtenissen te Canton, hetwelk, wat de hoofdzaak betreft, overeenkomt met de reeds vroeger door ons gedane opgaaf. Sedert lang — zegt dat blad — was het gedrag der Chinesche beambten jegens het Britsche gouvernement aanmatigend en beleedigend, doch de onmiddellijke aanleiding tot de maatregelen van geweld, waartoe men dezerzijds heeft moeten overgaan, is geweest de geweldenarij, die den 8sten October jegens een voor Canton liggend schip gepleegd is.

Eene bende keizerlijke soldaten heeft dat vaartuig overvallen en zich met geweld meester gemaakt van 12 man der equipage, welke dadelijk naar wal gezonden werden; de soldaten haalden de Britsche vlag omlaag en bleven het vaartuig bezet houden. De Britsche consul, *Parker*, van dat voorval onderrigt, begaf zich dadelijk aan boord, doch zijne vertoogen bleven vruchteloos en hij werd met geweld bedreigd; hij wendde zich daarop tot den keizerlijken commissaris van Canton *Yeh*, en verlangde herstelling voor de aangedane beleediging, doch dit werd stellig geweigerd.

De consul raadpleegde daarbij den Britschen gevolmagtigde, en aan den commissaris werd 24 uren tijds gegund om verschooning te vragen voor de aan de vlag en den consul aangedane beleediging. Nadat hieraan niet voldaan was, heeft de heer *Parker* den 22sten October openlijk aangekondigd, dat nu de bevelhebber van Hr. Ms. zeemagt met het vorderen van voldoening belast was.

Intusschen was de admiraal *Seymour* met genoegzaam zijne geheele scheepsmagt naar Canton gestevend. De admiraal vorderde van den commissaris eene verontschuldiging en een saluut van 21 schoten ter eere van de Britsche vlag, met bijvoeging, dat hij, indien niet binnen 24 uren aan die vordering voldaan was, tot maatregelen van geweld zou overgaan. *Yeh* bleef de voldoening weigeren en de toon zijner mededeelingen was alles behalve ootmoedig. Daarop volgde dan het bombardement en de inneming van de forten van Canton en drong men volgens de laatste berigten steeds verder in de stad door.

Dat op deze voorstelling van Engelands zijde wel iets zal zijn af te dingen, moge hieruit blijken, dat zelfs de Engelsche kooplieden te Canton het gedrag van hunnen consul geenzins kunnen goedkeuren. »Onze ambtenaren hebben — zeggen zij — al te begeerig een niets beduidende aanleiding waarbij de Chinesche beambten welligt niet zoo groot onregt hadden, aangegrepen, om tot krijgszuchtige maatregelen over te gaan die niet in de minste verhouding zijn tot die eerste aanleiding. Bijna alle forten der stad zijn genomen, de stad zelve beschoten, eenige straten in de asch gelegd, enz. — en dat alles tegen een bijna lijdelijken tegenstander. Dat is de oorlog in zijn ruwsten vorm, de onbeschaamdste uitoefening van het regt des sterkeren tegen den zwakke."

ZWITSERLAND.

De Koning van Pruissen heeft door zijne vertegenwoordigers bij de vreemde mogendheden kennis gegeven, dat de voorbereide mobielmaking van het Pruissische leger nog tot den 15den Januarij zal worden uitgesteld, om aan de Europesche mogendheden een nieuw bewijs van zijne gematigdheid te geven, welke hij gedurende den loop der kwestie omtrent Neufchâtel steeds aan den dag gelegd heeft en om tevens gelegenheid te geven voor eene gemeenschappelijke diplomatieke tusschenkomst, waardoor Zwitserland nog in tijds tot toegevendheid en de onvoorwaardelijke invrijheidstelling der Neufchateller gevangenen zou kunnen besluiten.

In weerwil van het meerdere uitzigt op eene schikking met Pruissen alzoo, gaat men in Zwitserland ijverig voort, zich tot den oorlog voor te bereiden, en daarvoor de noodigste geldmiddelen in het land zelf bijeen te brengen. Wederom zijn 14,000 man onder de wapenen geroepen. Te Genève heeft de staatsraad eene leening uitgeschreven, waartoe in de eerste dagen reeds voor ruim 800,000 fr. werd bijeen gebragt. In Graauwbunderland heeft de regering besloten hiertoe voorloopig 250,000 fr. toe te staan. In de overige kantons wordt mede geen offer geschuwd, om zich in den best mogelijken staat van verdediging te stellen. Bij dit alles bestaat echter alom de wensch om tot eene eervolle schikking te komen. Men verheelt zich niet de onberekenbare verliezen, welke de thans bloeijende handel en nijverheid, in dien worstelstrijd met Pruissen zullen hebben te ondergaan. Ten gevolge van de algemeene wapening staan reeds en groot aantal fabrijken stil. Ook ontbreekt het al aan arbeiders voor de nog onvoltooide spoorweglinien.

In het officiële bondsblad van Bern worden 14 voortvlugtige royalisten, beschuldigd aan den opstand aldaar deel te hebben genomen, gedagvaard om den 12den Januarij voor de regtbank te Neufchâtel te verschijnen. Men ziet hierin een nieuw bewijs, dat de regering in haar besluit volhardt om aan de justitie haren vrijen loop te laten. Het is moeijelijk te begrijpen, hoe dit met de geruchten eener op handen zijnde schikking met Pruissen is te vereenigen, daar toch ook dit laatste in den eisch eener dadelijke en onvoorwaardelijke vrijlating blijft volhouden. Dit wordt des te onverklaarbaarder, naar mate de laatste voorslag van Keizer *Napoleon*, op welken thans toch de gehoopte schikking voornamelijk rust, gegrond is op de stellige voorwaarde eener onmiddelijke vrijlating der gevangenen, waarna eerst de onderhandelingen over de souvereiniteit over Neufchâtel begonnen zouden worden.

Dat Pruissen niet afgaat van zijnen eisch tot onvoorwaardelijke vrijlating der gevangenen is op nieuw gebleken bij de ontvangst van eenige koningsgezinde inwoners van Neufchâtel die te Berlijn waren gekomen om bij den Koning eene bemiddeling te beproeven, doch die onverrigter zake zijn teruggekeerd.

Ook de heer *Fay*, gezant van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika te Bern, die zich naar Berlijn had begeven om voorslagen ter voorkoming van den oorlog te doen, heeft eene nutteloose reis gemaakt. Hij is reeds weder te Bern teruggekeerd.

Volgens telegrafisch berigt uit Bern van gisteren verwachtte men daar elk oogenblik een ultimatum van Frankrijk en Engeland.

De houding der groote mogendheden begint overigens eene voor Pruissen minder gunstige wending te nemen. De Oostenrijksche regering schijnt zich meer voor Zwitserland in de bres te stellen. Alle dagbladen van dat land, zonder uitzondering, verklaren zich thans tegen de handelwijze der Pruissische regering en nemen den schijn aan voor Pruissen zeer bezorgd te zijn, vermits, volgens hun gevoelen, de Fransche regering eene geheel andere taal zou beginnen te voeren, zoodra Pruissische troepen op Zwitsersch grondgebied zouden zijn binnengerukt.

Wat de Russische regering betreft (want ook deze laat hare stem in de zaak van Neufchâtel hooren) zoo wordt uit Petersburg gemeld, dat het kabinet, door zijnen gezant te Berlijn, aan de Pruissische regering heeft doen weten, dat het, hoewel de regten van Pruissen op het kanton Neufchâtel erkennende, ongaarne de krijgstoerustingen tegen Zwitserland heeft opgemerkt. De Russische regering herinnert tevens, dat de kwestie van Neufchâtel reeds door de groote mogendheden is behandeld geworden op de conferentie te Londen in het jaar 1852, en dat zij een protocol dienaangaande hebben geteekend. Te Petersburg is men vrij algemeen van gevoelen, dat dit vraagstuk op nieuw aan de beslissing der groote mogendheden zal worden onderworpen en dat deze wel middel zullen weten te vinden, om de zaak in der minne af te doen.

OOSTENRIJK.

Eenige dagen voor Kersmis liepen de inwoners van Weenen in grooten getale naar de haven, om een schip te zien, dat geheel volgeladen met Kersboomen den Donau afkwam.

Niet weinig was het publiek verbaasd, toen de rijks-ambtenaren plotseling die Kersboomen onder de menigte wierpen en men gewaar werd, dat het hier een' smokkelhandel op uitgebreide schaal gold. Niet minder dan 250,000 sigaren bevonden zich aan boord, welke door de politie in beslag werden genomen.

PRUISSEN.

De eerste drie dagen des nieuwen jaars werden in de Pruissische hoofdstad besteed aan de plegtige viering van het 50jarig militaire jubelfeest van Z. K. H. den prins van Pruissen.

Op het koninklijk slot werd den prins een diner van 700 couverts gegeven. Onder de geschenken die de prins ontvangen heeft, bevinden zich de volgende kostbare voorwerpen: 1) van den Koning, zijnen broeder, een gouden degen, op wiens kling de namen staan gegraveerd der gevechten en veldslagen die de prins heeft medegemaakt; 2) nog van den Koning, namens het corps officieren des legers, als welks opperbevelhebber de Koning hier optrad, een stalen schild, waarop een groot massief zilveren Hohenzollern kruis; 3) van de veteranen, zoowel der linie als der landweer, een zilveren helm, rijk en prachtig georneerd; 4) van eene vereeniging kunstenaars en industriëlen, eene zware verguld-zilveren kolom; enz.

Bij die gelegenheid werd onder anderen door den generaal sir *C. Campbell*, uit Londen met militair gevolg overgekomen, op last van Koningin *Victoria*, het grootkruis van de Bathorde aan voornoemden prins overhandigd.

— De uitvoer van paarden is over de geheele uitgestrektheid der Pruissische grenzen verboden.

— Men is in Pruissen tot de overtuiging gekomen, dat het invoeren daar te lande van werkpaarden van het Fransche Normandische-ras, bekend onder den naam van *Percherons*, zeer nuttig zoude wezen, en het ras der werkpaarden aanmerkelijk zoude kunnen verbeteren. Deze paarden munten minder uit door schoonheid van vormen, dan wel door kracht en duurzaamheid op bij zwaren arbeid. Men heeft begrepen, dat de invoer niet zoude kunnen baten, zoo die niet in 't groot werd bewerkstelligd, en men heeft alzoo tot dat einde eene maatschappij gesticht, van welke gemagtigden naar Normandië zijn vertrokken, die op de plaats zelve de noodige paarden hebben ingekocht en dezer dagen 70 merries en 6 hengsten naar Maagdenburg hebben gezonden, welke de kern zullen uitmaken van eene paardenfokkerij voor Pruissen van het bedoelde Normandische-ras.

LUXEMBURG.

Betreffende de laatstelijk in dit groot-hertogdom plaats gehad hebbende gebeurtenissen wordt het navolgende van eene der regering gunstige zijde medegedeeld:

»Reeds in 1851 zijn de verschillende Duitsche regeringen door de bondsvergadering aangemaand om de sedert 1848 tot stand gebragte constitutiën te herzien en in overeenstemming te brengen met de grondbeginselen van de Duitsche bondsacte. Die vermaning is gevolgd door zoodanigen aandrang, dat de verschillende Duitsche regeringen gaandeweg aan het bondsbesluit van dat jaar hebben gehoorzaamd, gelijk nu nog laatstelijk met Hannover het geval is geweest.

»Het was te voorzien, dat ook de Luxemburgsche regering voor dien drang zou moeten bukken. Werkelijk is dan ook, sedert het begin van het afgeloopen jaar, bij herhaling het gerucht verspreid, dat ook daar te lande de grondwet zoude worden herzien; derwijze, dat, toen dit op den 7den October door den prins stadhouder werd aangekondigd, niemand daar door verrast kon zijn. Intusschen bestond bij velen eene, naar het oordeel der regering, te groote bezorgdheid voor het behoud der bestaande vrijheden, en week deze bezorgdheid niet voor de plegtige verklaring der regering, dat zij geenen anderen dan een vrijzinnigen regeringsvorm verlangde. Zij ging zelfs zooverre, dat de meerderheid van de vergadering der afgevaardigden bij haar adres van antwoord op de aanspraak voor de opening der zitting, de ingewikkelde verklaring aflegde, dat zij niet gezind was om de voorstellen ter herziening te onderzoeken; — eene verklaring, welke al spoedig werd gevolgd door een onbewimpeld votum van wantrouwen in het ministerie, als wilde men den Koning Groothertog noodzaken om óf zijn ministerie te ontslaan, óf de vergadering te ontbinden.

»De regering heeft intusschen gemeend den weg van bemiddeling en verzoening niet te moeten verlaten. Zij heeft betoogd, dat de voorgestelde wijzigingen het noodzakelijk gevolg waren van het besluit der Duitsche bondsvergadering van 1851 en van het familie-verdrag van het Huis Nassau, welk verdrag, bij art. 71 van het Weener-tractaat van 1815, voor Luxemburg geldend was verklaard. De regering drong er op aan, dat de kamer voor 't minst de voorstellen der regering in de afdeelingen, of door eene commissie, zou doen onderzoeken, gelijk uitdrukkelijk bij het reglement van orde en zelfs bij de grondwet was voorgeschreven. Zij deed een bepaald voorstel in dien zin, maar, noch haar beroep op het bondsbesluit van den 23sten Augustus 1851, noch hare verwijzing naar de bepalingen der grondwet, hebben mogen baten. De kamer heeft de voorstellen *niet* naar de afdeelingen verzonden, en ten slotte is men zelfs zoo ver gegaan, dat de meerderheid der leden, bij herhaling, afwezig bleef; — de beraadslaging daardoor onmogelijk werd gemaakt, en de kamer op deze wijze inderdaad ophield te bestaan.

»De regering, aldus buiten de mogelijkheid gesteld om langs den gewonen weg de grondwet zoodanig te herzien, als haar bij de tractaten en het bondsbesluit van den 23sten Augustus 1851 was opgelegd, heeft daarop gemeend, de zitting der kamer te moeten sluiten, en de voorgestelde wijzigingen, bij verordening, verzeld met eene proclamatie, in te voeren. Bij deze wijzigingen heeft zij zich zoo veel mogelijk aan de bepalingen der Nederlandsche grondwet gehouden, en daarenboven eenige der na de gebeurtenissen van 1848 aan Luxemburg toegekende vrijheden in stand gelaten. Zij betreurt het, dat zij, ten gevolge van het gedrag der vergadering van de afgevaardigden, gedwongen is geworden, op die wijze uitvoering te geven aan de bestaande tractaten en aan de besluiten van de bondsvergadering, maar vermeent tevens, dat zij daarbij met de meeste matiging is te werk gegaan, en niet dan in den uitersten nood hare toevlugt tot een zoo forschen maatregel heeft genomen."

GROOT-BRITTANJE.

Lord *Panmure*, minister van oorlog, heeft j.l. Dingsdag in eene openbare toespraak opgaven betrekkelijk den tegenwoordigen staat der Engelsche landmagt medegedeeld, die men met veel genoegen vernomen heeft. Hij verklaarde onder anderen »dat men thans in Engeland tien dagen na de uitvaardiging van het bevel zoo veel troepen, volledig uitgerust, zou kunnen inschepen, als het land in eenig geval zou behoeven; dat dit zonder presgang of conscriptie mogelijk geweest was, alleen door verbetering van het lot en de vooruitzigten van den krijgsman; dat het leger in een uitstekend bruikbaren staat kon gehouden worden zonder den weg tot verligting der belastingen af te snijden; want dat de begrooting van uitgaven voor zijn departement, die hij eerlang zou voordragen, althans twintig millioen pond sterling beneden die van het laatste jaar zou zijn."

— In een overzigt van de gebeurtenissen van het afgeloopen jaar maakt de *Times* melding van zekere verschijnselen, die geen gunstig denkbeeld van de zedelijkheid noch van de openbare veiligheid in Engeland geven. »Het oog op de geschiedenis van ons eigen land in het afgeloopen jaar vestigende (zegt het genoemde blad), zien wij er den aanvang van goede ondernemingen, die van meer verhevene bedoelingen getuigen; maar daarnevens zien wij smetten, waarmede het Engelsche volkskarakter in 1856 hier te lande bezoedeld geworden is, namelijk bedriegerijen op eene ongemeen groote schaal, stelselmatige verduistering van gelden, kolossale bankbreuken en schrikbarende misdaden. Handelsbanken zijn gelijk zeepblazen gesprongen, geenen penning achterlatende. Aan alle kanten zagen wij lieden, en niet van de laagste klasse, hunne vrouwen, moeders, broeders, vrienden, bekenden vergiftigen. Wij hebben vele bloeddorstige en verfoeijelijke moorden te vermelden gehad; en de gerustheid van het publiek is jammerlijk geschokt, daar het heeft vernomen dat, door de toepassing der laatstelijk gemaakte wetsbepalingen tot wijziging van ons strafstelsel, de deuren der gevangenissen geopend zijn, en eene geheele bevolking van dieven en booswichten op ons losgelaten is, zonder vooruitzigt op eene eerlijke broodwinning, vol misdadigen overmoed en vernuftig in het uitvinden van nieuwe vormen van roof en misdaad. Verschrikkelijke zelfmoorden hadden wij in een meer dan gewoon getal te vermelden."

— De politieke en volkshuishoudelijke toestand van Ierland is sedert eenige jaren grootelijks verbeterd. »Vroeger hoorde men in Engeland telkens de uitdrukking: »het arme oude Ierland". Thans zegt de *Times*, bij den aanvang van een nieuw jaar te durven voorspellen, dat »het rijke jonge Ierland" weldra de passende benaming zal zijn.

— Te Perth, in Schotland, werd in de vorige week een eeremaaltijd aan den vertegenwoordiger dier stad in het Lagerhuis, den heer *Duncan*, gegeven, onder zoodanige omstandigheden, als welligt nergens dan daar te lande plaats grijpen. De kosten van het feest waren namelijk door eene inschrijving gedekt, maar naardien deze 1100 £ meer dan het voor de uitgaven benoodigde had opgeleverd, werd die som, aan het nageregt, den heer *Duncan*, op een tafelbord, in goud aangeboden, en maakte hij geen bedenking om die in den zak te steken. Men zegt echter, dat hij voornemens is dit geld ten behoeve van eene der scholen te Perth af te staan; maar zoodanig blijk van belangloosheid wordt in soortgelijke gevallen slechts zeldzaam door staatslieden gegeven.

FRANKRIJK.

Het ontbreekt nog aan officiële berigten omtrent hetgeen in de eerste zitting der nieuwe conferentie te Parijs voorgevallen is.

Zooveel blijkt uit het daarvan medegedeelde dat de conferentie — ten gevolge der volkomen goedkeuring welke Ruslands afgevaardigde heeft gehecht aan den afstand van Bolgrad en het in ruil ontvangen daarvoor van een gedeelte gronds in het noorden van Moldavië — in éénen dag zou afgeloopen zijn, indien niet door Engeland eene kleine belemmering was in het midden gebragt.

De Russische gevolmagtigde namelijk deed uitkomen, dat Rusland de bepalingen van het tractaat, zelfs omtrent de meest betwistbare punten, getrouw had nageleefd, en heeft dien ten gevolge aan lord *Cowley* gevraagd, of ook Engeland dit met meer ijver zou doen, en of de ontruiming der Zwarte zee, onmiddellijk op de vereffening der laatste moeijelijkheden zou volgen.

Lord *Cowley* zou hierop geen bepaald antwoord hebben gegeven; wel zou hij volkomen regt hebben laten wedervaren aan de gematigdheid van Rusland, en het stellig voornemen van Engeland te kennen hebben gegeven, om zich overeenkomstig de tractaten te gedragen; doch hij deed uitkomen, dat het jaargetijde welligt te ver gevorderd was, om de Zwarte zee zoo spoedig te ontruimen, als men dit zou kunnen wenschen, er overigens bijvoegende, dat dit zeer tijdelijk oponthoud volstrekt van geene staatkundige beteekenis was.

Gedrongen zijnde, om een meer bepaald antwoord te geven, heeft hij verklaard dit niet te kunnen doen, zonder zijn gouvernement op nieuw te raadplegen. — Ten gevolge van deze verklaring, heeft men de hoop niet verwezenlijkt kunnen zien, dat alles in eene zitting werd afgehandeld.

De *Times* zegt, dat eenige gerezene oneenigheden in de Parijsche conferentie, slechts details betreffen, en geene beginselen; dat evenwel het Engelsche eskader de Zwarte zee en de Oostenrijkers de Donau-vorstendommen niet zullen verlaten, voordat al de kwestiën opgelost zullen zijn.

De tweede zitting is, gelijk de *Moniteur* zelf mededeelt, Zaturdag gehouden. Van het daarin besprokene is nog niets uitgelekt.

Men weet, dat behalve de thans geopende zittingen, het congres ook ten derdemale moet bijeenkomen, ten einde over de organisatie der vorstendommen te beraadslagen. Sommigen willen thans weten, dat die zitting in April of Mei aanstaande zou plaats hebben. Het is echter niet te verwachten, dat de bijzondere commissie, met de regeling dezer zaak belast, hare werkzaamheden voor dien tijd ten einde

zal gebragt hebben, te minder, vermits daarmede nog niet eens een aanvang is gemaakt.

— Zaturdag is de aartsbisschop van Parijs, monseigneur Sibour, in de kerk St. Etienne door een dolksteek getroffen. De dader is een priester, met name *Verges*, die onlangs in zijne bediening was geschorst. Hij heeft zijne euveldaad volbragt op het oogenblik, dat de aartsbisschop zich naar de sacristie terug begaf. Naar zijne woning overgebragt heeft deze onmiddellijk den geest gegeven. De moordenaar is gevat.

Deze gebeurtenis, even onverwacht als treffend, heeft een treurigen indruk bij de bevolking verwekt. Zij zal zeker weinig bijdragen, om de onderlinge twisten der Fransche geestelijkheid te doen verminderen. De reden van deze gruweldaad is nog niet bekend, doch welke ook die reden zij, de moord is dubbel afschuwelijk, als men in aanmerking neemt, dat die door een bedienaar van Gods Woord aan *zijne* overheid is geschied.

— Blijkens eene officiële opgave, bedraagt de tegenwoordige bevolking der 86 departementen van Frankrijk 36,039,364 zielen.

— Blijkens het verslag over het tabaks-monopolie, verbruikt Parijs jaarlijks 24 millioen cigaren. Men heeft berekend dat, wanneer de hartstogt van het rooken in verhouding van de laatste 25 jaren in Frankrijk toeneemt, de rookers na 40 jaren de geheele jaarlijksche staatsbegrooting betalen.

— Het clericale hoofdorgaan *l' Univers* deelt een besluit mede van het h. officie te Rome, tegen het misbruik van het magnetismus, aangewend als een middel tot het verkrijgen van bovennatuurlijke uitkomsten. Het officie verklaart, dat het bedrijf van magnetiseur of somnambule wordt uitgeoefend door bedriegers, en dat hunne handelwijze een schandaal daarstelt, vermits zij zich schuldig maken aan eene ketterij, strijdig met de goede zeden, met de godsdienstige voorschriften en de grondslagen der burgerlijke maatschappij. De gezamenlijke bisschoppen worden dan ook aangespoord om geene hulpmiddelen te ontzien, ten einde aan het reeds zoo diep gewortelde kwaad, aan 't welk lage winzucht ten grondslag strekt, paal en perk te stellen.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 4 Januarij.

Wij vernemen met genoegen dat H. M. de Koningin in beterschap toeneemt.

— De gezondheidstoestand van den heer *Simons*, die zich nog steeds op het Loo bevindt, gaat, hoewel langzaam, vooruit. Ten blijke daarvan wordt berigt, dat de heer *Vollenhoven*, referendaris voor de afdeeling *onderwijs*, aan het ministerie van binnenlandsche zaken, naar het Loo is vertrokken; waaruit de gevolgtrekking wordt gemaakt, dat zijn verblijf aldaar met de werkzaamheden van het wetsontwerp op het onderwijs in verband staat.

— De plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Leiden, kennis bekomen hebbende, dat daar ter stede zoogenaamde *Kräuter bonbons* van dr. *Koch* verkocht worden, van welke bij het scheikundig onderzoek gebleken is dat zij bestanddeelen bevatten, die voor de gezondheid nadeelig kunnen zijn, waarschuwt een iegelijk tegen het gebruik er van.

— Men verneemt aangaande de verandering van het posttarief per landmail over Marseille, dat het port bepaald zal worden op 90 cents per brief, beneden de 15 wigtjes zwaar.

HAARLEM, 4 Januarij.

Dezer dagen is door den raad dezer gemeente aan den Koning een adres aangeboden, bij 't welk Z. M. eerbiedig wordt verzocht, dat de gemeente moge worden vrijgesteld van de belasting van het zegel voor den burgerlijken stand, en wel ter zake van het bezwaar, 't welk zich thans bij de gemeentebesturen voordoet om de middelen te vinden, ten einde in hunne behoeften te voorzien. Daarbij wordt gewezen op de aangenomene beginselen, dat alles wat het rijksbelang betreft, door het rijk, en wat het provinciaal belang aangaat, door de provincie wordt bekostigd, en wordt betoogd, dat de burgerlijke stand zonder eenigen twijfel een rijksbelang moet worden geacht; — dat de verordeningen, daartoe betrekkelijk, uitvloeisels zijn van staatswetten; — dat al de registers der gemeente als 't ware slechts één geheel vormen, en dat men elders zoowel, als in de gemeente zelve, belang heeft, dat deze registers met de vereischte naauwkeurigheid worden gehouden.

De raad vermeent, dat men billijkerwijze zoude mogen verwachten, dat ten minste het materiëel voor deze registers aan de gemeente werd verstrekt, even als voor de militie en het middel van patent.

Voorts heeft de gemeenteraad eene circulaire toegezonden aan alle gemeentebesturen in Nederland, houdende uitnoodiging om adhaesie te verleenen aan bovengenoemd adres. Het is te voorzien dat vele gemeentebesturen zich daarmede zullen kunnen vereenigen. Reeds hebben onderscheidene gemeenteraden in Noord-Brabant besloten, om aan den Koning een adres ter adhaesie van het bovenstaande te zenden.

GRONINGEN, 6 Januarij.

Bij kon. besluit van den 1sten dezer zijn tot burgerlijke leden in den militieraad zitting houdende te Groningen, voor de ligting der nationale militie van 1857 benoemd de heeren J. W. C. baron VAN ITTERSUM en mr. W. DE SITTER, en tot hunne plaatsvervangers, jhr. mr. J. W. QUINTUS en mr. P. W. VAN HEIJNINGEN BOSCH.

— Bij kon. besluit van den 31sten Dec. is tot surnumerair bij het vak der posterijen benoemd de heer C. J. BENNEMA PONTHIER, wonende te Groningen.

— Na de buitengewoon zachte winterdagen vóór en bij den aanvang des nieuwen jaars, is eergisteren eene geheele omkeering in het luchtgestel gekomen. Een hevige storm, vergezeld van sneeuwjagten, begon Zondag avond te woeden en kwam eerst heden nacht tot bedaren. Daardoor is deze stad weder op eens van alle communicatie te lande afgesloten, daar de op de wegen hoog opgestapelde sneeuwmassa's de passage geheel belemmeren. De postkar en diligence die gisteren morgen van hier vertrokken, keerden des namiddags terug; zij hadden het niet verder dan het dorp Haren kunnen brengen. Eveneens was het de Hollandsche post die gisteren avond hier moest aankomen, onmogelijk de stad te bereiken. Door voetbodes zijn de pakketten heden morgen hier overgebragt.

Het weder schijnt zich nu tot vriezen te zullen zetten. Bij een helderen hemel teekende de thermometer heden morgen 5½ graad vorst.

— Door de commissie van werkverschaffing is reeds weder aan 240 personen werk gegeven, bestaande in het delven en verbrijzelen van keijen.

— Met den 1sten Mei aanst. zal van den Helder worden overgeplaatst naar Groningen de 3de comp. van het 2de reg. vesting-artillerie, terwijl de 8ste comp. van genoemd reg., alhier thans in garnizoen, naar den Helder zal worden verlegd.

— Het is bekend dat het domeinbestuur den heer G. REINDERS, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, voor de arrondissements-regtbank te *Appingedam* heeft geroepen, tot opvordering van eenigen kwelder en aanwas, gelegen achter den Uithuizerpolder, op grond, dat deze na de invoering der Fransche wetgeving zouden zijn aangeslibd en derhalve het eigendom zouden zijn van den staat. Wij vernemen thans, dat de pleidooijen in deze belangrijke regtszaak op aanstaanden Donderdag, den 8sten Januarij, een' aanvang zullen nemen. Voor het domeinbestuur zullen optreden mr. S. M. S. MODDERMAN, rijksadvokaat, en mr. J. POTTER VAN LOON, procureur; terwijl de belangen van den gedaagde zullen worden verdedigd door den advokaat mr. J. E. PAEHLIG en den procureur mr. R. T. MEES.

— Uit *Appingedam* wordt ons het volgende medegedeeld: Dezer dagen is alhier eene hoogst nuttige vereeniging voor zeevarenden tot stand gekomen, onder den naam »*Hollands trouw*," met het doel om, ter aanmoediging der zeevaart en aankweeking van onderlinge harmonie, gedurende de wintermaanden, wekelijksche vergaderingen te houden, — voorts om door wekelijksche contributiën en inleggelden een fonds te vormen, strekkende om aan zeelieden, mits leden der vereeniging zijnde, die door schipbreuk hun lijfstoebehooren mogten verliezen en behoefte aan ondersteuning hebben, daarin te gemoet te komen.

Reeds zijn tot deze vereeniging 32 zeevarenden als gewone leden toegetreden, terwijl vele belangstellende ingezetenen als buitengewone leden zich hebben laten inschrijven.

Met dankbaarheid mag tevens worden vermeld dat de raad dezer gemeente een subsidie uit de gemeentekas heeft verstrekt tot het geven van doelmatig zeevaartkundig onderrigt door den bekwamen instituteur, den heer J. C. EGER, terwijl van wege de alhier gevestigde afdeeling van het nijverheids-genootschap van Onderdendam, voor de uitrusting van behoeftige jongelieden tot den zeemansstand, bij wege van voorschot, wordt zorg gedragen.

Bij deze verschillende pogingen om de zeevaart te bevorderen, bij den voortgaanden bloei van den scheepsbouw te dezer plaatse en de daarmede in verband staande bedrijvigheid van het werkvolk ook gedurende den wintertijd, is het dubbel te betreuren, dat ook deze plaats, even als andere bewoners langs het Damsterdiep van Groningen naar Delfzijl, in hunne verwachting op eene radicale verbetering van het Damsterdiep, door de aanneming der kanalisatieplannen, zijn teleurgesteld. Zij leven echter in het vertrouwen dat de Hooge Regering, die reeds vroeger voor de verbetering van het Damsterdiep, blijkens de in der tijd gedane toezegging van een millioen, gunstig gestemd was, ook nu het industriëel belang der *geheele* provincie zal ter harte nemen.

— Evenals men te Nieuwe Pekela voornemens is, heeft thans ook de gemeenteraad van *Slochteren* besloten de vroeger afgeschafte broodzetting weder in te voeren. Het misbruik, dat door de bakkers van de vrijheid, om zelven den prijs van hun brood te bepalen, gemaakt werd, heeft zeker aanleiding tot dezen maatregel van het bestuur gegeven.

— Aangaande de spoorwegplannen in het groothertogdom Oldenburg, van wier vervulling ook ons land en in 't bijzonder deze provincie de heilzaamste vruchten zou inoogsten — wordt uit Oldenburg van den 30sten Dec. het volgende geschreven: »Meer dan 15 jaren zijn reeds voorbijgegaan, sedert wij van verschillende kanten met het bezit van een spoorweg zouden worden gezegend. Eerst trad een Nederlandsch gezelschap op met het plan om een spoorweg van Harlingen over Leer, Oldenburg, Bremen en Hamburg te leggen, doch kon daarvoor geen concessie van Hannover bekomen. Datzelfde lot zal, naar wij vreezen, ook ten deel vallen aan het onlangs ontworpen plan van een gezelschap Belgische kapitalisten, die België over Emmerik, Rheine en Oldenburg met de 3 Hanzesteden in verbinding willen stellen. De na de voltooijing van de Hannoversche Westbaan geprojecteerde zijtak van Emden over Norden naar Varel enz. heeft ter naauwernood tot eenige onderhandelingen geleid. Daarop deed het Jahde-verdrag met Pruissen in 1853 de zekere hoop ontstaan, dat wij eindelijk uit onze isolering zouden worden gerukt en het hertogdom in zijne geheele lengte door een spoorweg zou worden doorsneden. Maar deze hoop is tot nu toe, zooals men zegt, op den tegenstand van Hannover afgesprongen.

»Onder deze omstandigheden vestigt zich aller blik op een minder groot plan, dat reeds geheel onderzocht is, op een spoorweg van Bremen over Brake naar Oldenburg. Is eerst dit begin gemaakt, waarbij wij van geene andere staten afhangen, dan zal de behoefte, de ondervinding van zelf de verdere wegen doen ontstaan. Gelukkiger aanvang kan niet gevonden worden, daar toch deze weg altijd een deel moet uitmaken van het groote net der boven omschreven plannen, onder welke de verbinding met Nederland en België toch vroeger óf later tot stand moet komen."

Zoo schrijft men elders en 't is — met verandering van namen — alsof wij eene stem hoorden opgaan uit ons eigen midden. Ook hier zijn wij nog altijd verstoken van die ijzeren banen, die niet alleen in stoffelijken zin, maar ook voor den wetenschappelijken en zedelijken vooruitgang der menschheid, elders reeds zulk een' gezegenden invloed hebben uitgeoefend.

Daarom kunnen wij niet genoeg de belangstelling in deze zaak levendig houden en maken wij melding van elke poging die wordt aangewend om ook de noordelijke provinciën onzes lands aan den staat van isolement te ontrukken, waarin ze, met opzigt tot de spoorwegen, voortdurend verkeeren.

Een krachtig adres ligt nu weder in het gemeentehuis van Deventer gereed, om aan Z. M. den Koning te worden opgezonden, en waarin de onderteekenaren hunne adhaesie te kennen geven aan het dezer dagen vermelde adres uit Kampen.

»De noordelijke provinciën van Nederland — zoo lezen wij daarin — verkeeren in eenen staat van verwijdering, met betrekking tot de overige deelen des rijks en van naburige staten, die, naar ons bescheiden oordeel, in veel meer opzigten voor het gemeenschappelijk vaderland en ieder der onderdeelen nadeelig is, dan wij ons zullen veroorloven hier bepaaldelijk aan te wijzen.

»Het gemis van spoorwegen, in eene mate als zich dit hier doet opmerken, zou kwetsend zijn, zelfs voor het nationaal gevoel van zulk een volk dat minder schoone herinneringen had dan de Nederlandsche natie op het gebied van handel en nijverheid.

»Uwe Majesteit is zoowel hiervan doordrongen als van alle gronden die verder pleiten voor het aanleggen van spoorwegen binnen dit rijk.

»Onze overtuiging ten deze is nog versterkt, door dat wij den ernstigen wil van 's lands Hooge Regering hoorden uitspreken »*om ook in de noordelijke provinciën van Nederland spoorwegen te doen aanleggen.*"

»Aan deze schoone en waarlijk vaderlandslievende gedachte wenschen zij hunne adhaesie te schenken." enz.

— Behalve de onlangs medegedeelde prijsvraag, heeft TEYLERS godgeleerd genootschap nog de volgenden uitgeschreven:

Er zijn nu 20 jaren verloopen sedert de verschijning van het werk van dr. D. F. STRAUSS, 't welk de meeste Evangelische verhalen als mythen voorstelde, en op grond daarvan de waarheid der feiten van Jezus' leven loochende. De inhoud van dat boek werd voorgedragen als het resultaat van het geheel onbevooroordeeld kritisch onderzoek der levensgeschiedenis van Jezus in de Evangeliën, en van daar, dat bij velen bedenkingen oprezen tegen de voortzetting van zulk een onderzoek, als ware daarvan voor het geloof des Christens het ergste te duchten. Sedert dien tijd is echter dat onderzoek, in onderscheidene rigtingen en op verschillende wijze, voortgezet, en het genootschap acht het thans tijd, om na te gaan, hoe de uitkomst, nu reeds verkregen, ons moet doen oordeelen over de gegrondheid van die vrees.

Het meent alzoo eene nuttige poging te doen ter verkrijging eener wenschelijke vastheid in dezen, door de aandacht der Godgeleerden te bepalen bij de vraag, wat de ondervinding der laatste 25 jaren leert aangaande den invloed van het meest naauwkeurig en scherp kritisch onderzoek van de eerste oorkonden des Christendoms op de erkentenis van de waarheid der feiten in de Ev. geschiedenis medegedeeld. Het verlangt dus eene verhandeling, ten antwoord op de volgende vragen:

»Welke is gedurende de laatste jaren de gang geweest van het historisch-kritisch onderzoek der Ev. geschiedenis, en hoedanig is thans, bij de onderscheidene rigtingen op theologisch gebied, de stand van dat onderzoek?

»Wat mag als resultaat van dat onderzoek worden aangenomen met betrekking tot de beschouwing en waardering van de levensgeschiedenis van Jezus in de Evangeliën? en

»Welke aanwijzingen vinden wij in den gang en in de resultaten van het historisch-kritisch onderzoek der Ev. geschiedenis, zoowel voor de regte toepassing als voor de waardering van dat onderzoek?"

Tevens heeft het genootschap besloten, de volgende prijsvraag, waarop vroeger geen voldoend antwoord is ontvangen, op nieuw, en wel voor den tijd van 2 jaren uit te schrijven:

»De opdelvingen en nasporingen, in de laatste jaren in de vroegere rijken van Assyrië en Babylon, en bepaald te Niniveh, Babel, Persepolis enz., hebben niet alleen in velerlei opzigten een nieuw licht doen opgaan over den staat en de geschiedenis der aloude monarchijen, maar ook voor de bevestiging van de waarheid der geschiedenis van het O. Verbond, en ter verklaring der Bijbelsche oudheid belangrijke bijdragen opgeleverd. Het genootschap vraagt:

»Eene volledige, kritisch bewerkte zamenstelling van al datgene, wat door de ontdekkingen van FLAANDIN, BOTTA, LAYARD, RAWLINSON enz. en de onderzoekingen van GROTEFEND, LASSEN en anderen, uit de overblijfselen der oude Syrische, Babylonische en Perzische steden tot hiertoe is aan 't licht gebragt, (zoo noodig, door enkele afbeeldingen opgehelderd,) voor zoo ver het kan strekken ter verklaring der oorkonden, en ter bevestiging der geschiedenis van de schriften des Ouden Verbonds."

De prijs is een gouden eerepenning, ter innerlijke waarde van *f* 400.

De verhandelingen moeten in het Nederduitsch, Latijn, Fransch, Engelsch of Hoogduitsch, met eene Nederd. letter, vooral goed en leesbaar geschreven zijn door eene andere hand, dan die van den opsteller. De zending van de antwoorden op de eerste wordt vóór den 1sten Januarij 1858 bepaald; die van de tweede vóór den 1sten Januarij 1859 aan de stichting te Haarlem.

— De *Staats-Ct.* deelt de volgende oproeping mede van sollicitanten naar de betrekking van onderwijzer in Nederl.-Indië:

»Voor de dienst in Oost-Indië worden, ter uitzending in het jaar 1857, gevraagd zes jongelieden van den vierden onderwijzersrang en tusschen de 16 en 18 jaren oud, om onderwijs te geven in de laagste klassen der gouvernementsscholen.

»Sollicitanten naar die betrekking worden uitgenoodigd, zich ten spoedigste, bij rekest op zegel, tot het departement van binnenlandsche zaken te wenden, met opgave der school, in welke zij werkzaam zijn en met overlegging hunner geboorte- en rangacten, alsmede van een bewijs van goed gedrag, afgegeven door den burgemeester hunner woonplaats.

»De kennis met de strekking en inrigting van bewaarscholen en met het onderwijs, daarin te geven, zal eene aanbeveling zijn.

»Alvorens eene aanstelling te kunnen verkrijgen, zullen de kandidaten bovendien moeten overleggen eene verklaring van den commissaris des Konings in de provincie waar hunne woonplaats gevestigd is, houdende, dat, ten zijnen genoegen, voldoende borg is gesteld, dat eventueel ten behoeve van den kandidaat behoorlijk zal worden voldaan aan alle verpligtingen, welke, uit kracht van de wet op de nationale militie, op hem mogten komen te rusten.

»De voordeelen zijn: eene bezoldiging van *f* 75 's maands, zonder meer, ingaande met den dag van ontscheping te Batavia, vrij transport derwaarts en eene gratificatie van *f* 400 voor uitrusting.

»De benoemden zullen zich moeten verbinden om de gratificatie en de transportkosten terug te betalen, indien zij, binnen vijf jaren, na aankomst in Indië, uit eigene beweging, het geval van wel bewezene ziekte uitgezonderd, 's gouvernements dienst verlaten."

Loop der bevolking over 1856.

In de gemeente *ten Boer* zijn geboren 121 kinderen; aldaar gevestigd 120, als 63 mann. en 57 vrouw. — Overleden 79 personen, als 36 mann. en 43 vrouw.; hebben de gemeente verlaten 114, n.l. 58 mann. en 56 vrouw. — Gehuwd 26 paren.

De wettelijk gedomiciliëerde bevolking op den 31sten Dec. 1856 bedroeg 3798 zielen, waarvan 1935 van het mann. en 1863 van het vrouw. geslacht. Deze waren naar de godsdienstige gezindheden aldus verdeeld: Ned. Herv. 2873, Evang. Luth. 12, Doopsgez. 33, Chr. Afgesch. 834, R.-Kath. 30 en Israël. 16.

Te *Grijpskerk* zijn geboren 45 van het mannelijke en 45 van het vrouwelijke geslacht. Overleden 26 van het mannelijke en 31 van het vrouwelijke geslacht; 9 levenloos aangegeven. 't Getal huwelijken bedroeg 24.

De wettelijke bevolking dier gemeente bedroeg op ult. December 1856 2873 zielen, waarvan 1473 van het mannelijk en 1400 van het vrouwelijk geslacht. Zij is verdeeld in de volgende gezindheden, als: Ned. Hervormden 2461; Ev. Lutherschen 3; Doopsgezinden 190; Afgescheidenen 176; R.-Katholijken 8; Ned. Israëliten 35.

In *Uithuizen* zijn geboren 104 kinderen, n.l. 44 van het mann. en 60 van het vrouw. geslacht; aldaar hebben zich gevestigd 67 personen, als 34 mann. en 33 vrouw. — Overleden 86, n.l. 46 mann. en 40 vrouw.; hebben de gemeente verlaten 62, als 31 mann. en 31 vrouw. — Gehuwd 31 paren.

De wettelijke bevolking bestond op ult. Dec. uit 2999 zielen, als 1425 mann. en 1574 vrouw.

In de gemeente *Winschoten* zijn geboren 150 kinderen, als: 64 van het mannelijk en 86 van het vrouwelijk geslacht. — Gehuwd 42 paren. — Overleden 90 personen, als: 41 van het mannelijk en 49 van het vrouwelijk geslacht.

De wettelijke bevolking dier gemeente bedroeg op ultimo December 1856 4542 zielen, waarvan 2237 van het mannelijk en 2305 van het vrouwelijk geslacht. Hiervan behooren 3612 tot de Gereformeerde, 274 tot de R.-Katholijke, 78 tot de Luthersche, 40 tot de Mennonitische, 69 tot de Christel. Afgescheidene en 469 tot de Israëlietische godsdienst.

Iets over de sneeuw.

Alle frischheid en pracht van kleuren, alle groen is op dit oogenblik uit de natuur verdwenen en daarvoor is de winter in de plaats getreden met zijn helderwit zilvertapijt, dat ons als door eene betoovering in geheel vreemde, onbekende oorden verplaatst. Wat men ook zeggen moge, wij zijn afhankelijk van weder en jaargetijden zoowel in onze ligchamelijke gewaarwordingen als in onze gedachten en geestelijk streven. Even als een zonnestraal, die plotseling uit een bewolkten hemel te voorschijn schiet, de droeve stemming des gemoeds verdrijft, zoo hebben wij ook van omstandigheden, zaken en menschen eene geheel andere denkwijze in den winter dan in den zomer.

Het is voorzeker niet *hors de saison* wanneer wij hier een en ander over de sneeuw mededeelen:

Vormen zich bij eene temperatuur onder het vriespunt waterwolken in den dampkring, dan veranderen deze waterdampen in oneindig vele vlokken. Bij eene opmerkzame beschouwing der vallende sneeuw, bespeuren wij, dat elke vlok, vooral als zij uit eene stille lucht nedervalt, uit eene menigte kleine, fijne ijspuntjes bestaat, welke soms wel wat verward door elkander liggen, maar meestal in eene verwonderlijke regelmatigheid zamenhangen. Zoo vormen zij gewoonlijk kleine zeshoekige, doorgebrokene sterretjes, wier half doorschijnende kristallen spits toeloopen. Bij een en hetzelfde sneeuwweder zijn de kristallen der sneeuw altijd gelijk, maar zij nemen toe bij het vallen, daar zij zich in hoeken van 6° tot 120° aan elkander zetten, en hoopen zich dikwijls op tot groote vlokken evenals de regendroppels zich bij het vallen vergrooten.

Daar bij windstilte en hevige koude zich uit de lucht geen water afscheidt, valt er ook dan geen sneeuw; eerst moet eene minder koude, vochtige lucht toegevoerd worden, welke afkoelt, haar water afscheidt en sneeuw vormt. Van daar pleegt ook de lucht kort voor het sneeuwen zachter te worden dan vroeger.

De sneeuw onderscheidt zich van het ijs door hare eigenaardige aaneensluiting. In de sneeuw is de hardheid van het ijs met de weekheid van het water en de ligtheid van den damp verbonden, eene wonderbaar weldadige inrigting, waaraan men het te danken heeft, dat de in tallooze menigte vallende sneeuwmassa aan de planten en bewoners der aarde geen schade kan toebrengen.

Niet alleen werkt de sneeuw door bevochtiging gunstig op de velden, maar zij heeft ook eene voedende kracht. Het sneeuwwater bevat namelijk ammoniak, dit gewigtig voedingsmiddel voor de velden, wel is waar in geen groote hoeveelheid, maar bedenkt men hierbij de groote hoeveelheid sneeuw, die dikwijls gedurende een winter valt, dan blijkt hieruit de hooge waarde van de sneeuw voor akkers en weiden; zij is even heilzaam voor de plantenwereld als een vruchtbare stormregen in den zomer kan zijn.

Maar behalve de besproeijng en bemesting, heeft de sneeuw ook eene verwarmende uitwerking, die voorol in aanmerking komt. Ofschoon zij uit louter ijsspitsen bestaat en dus op zich zelve geen warmte bezit, verwarmt de sneeuw toch alles wat zij bedekt. Zoo weert zij van de aarde en de daarin op de komst der lente wachtende zaadkorrels de vorst af. Een winter met verstijvende koude, maar zonder sneeuw, moet voor den groei veel heilloozer gevolgen hebben, dan een geheele zomer zonder regen. De hitte van den zomer zoude niet zooveel verzengen als de vorst des winters in de kiemen en wortelen vernielen kon. Als meewarig daalt het verwarmende sneeuwkleed op de dalen en weiden van hoogliggende streken neder en verlaat die het laatst, omdat deze weldadige bedekking het langst noodig is voor den groei op de bergen en hooglanden.

Het is bekend, dat ieder spoediger met sneeuwwater dan met gewoon water doortrokken wordt en dat het derhalve moeijelijk is, zich tegen de doordringende vochtigheid der sneeuw te beschutten; eene ervaring, die wij in den winter dagelijks kunnen opdoen. Het sneeuwwater lost ook de vaste deelen der aarde met meer kracht en hevigheid op dan het water der rivieren en bronnen en zelfs van den regen dit vermag. Men was langen tijd geneigd, dit toe te schrijven aan de lucht, die in de sneeuw besloten is en die men voor rijker aan zuurstof hield. Maar behalve dat naauwkeurige proeven deze rijkere zuurstofgehalte der lucht in sneeuwwater niet bevestigen, schijnt het ook onnoodig, tot zulke ingewikkelde verklaring zijne toevlugt te nemen.

Bedoeld verschijnsel komt daar van daan, dat het water wegens zijn vloeibaren vorm zich snel over eene groote oppervlakte uitbreidt, terwijl de sneeuw daarentegen juist door zijn vasten vorm op dezelfde plaats bijeengedrongen blijft liggen en zoo, zonder zich te verspreiden, in korter tijd naar onderen kan doordringen.

Zoo moeten wij dan ook in de besneeuwde velden van den winter het geheime, doelmatig werken van eene scheppende hand erkennen, en wie zoude ook in het algemeen in de geweldige veranderingen in de natuur slechts iets gewoons willen zien of onverschillig blijven, even als de raaf onverschillig over de sneeuwvelden heenvliegt, alleen met het doel om ergens aas te vinden?

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

50jarige Huwelijksvereeniging
van
JOANNES RÖMELINGH
en
GEERTRUIDA VAN DER VLIET.

GRONINGEN, 4 Januarij 1857.

*** Getrouwd:
H. J. HUBER,
beroepen Predikant te Sebaldeburen,
en
B. HONDIUS VAN SCHAIK.

GRONINGEN, 5 Januarij 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
W. G. SMIDT RINSMA,
beroepen Predikant te Usquert,
en
P. H. TRESLING.

SCHARMER, 3 Januarij 1857.

*** Heden beviel door Gods goedheid van eene DOCHTER W. H. MEIJER LICH, geliefde Echtgenoot van
H. C. VAN LINGEN.

GRONINGEN, 3 Januarij 1857.

*** Bevallen van eene DOCHTER H. L. SPECKMAN—HARGER.

GRONINGEN, 4 Januarij 1857.

*** Bevallen van eene *DOCHTER* A. KUITERT, C.z.—MARS.

GRONINGEN, 5 Januarij 1857.

*** Heden ontsliep zacht en kalm, na eene ziekte van weinige dagen, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, ANNA VAN DER BERS, Weduwe wijlen P. MULDER, in den ouderdom van ruim zesentachtig jaren.

GRONINGEN, 30 December 1856.
AUWs. BRAAK.
JOH. MULDER.

*** Heden overleed mijne dierbare Echtgenoot JELTJE WEGES, in den ouderdom van bijna 35 jaren, na eene kortstondige echtvereeniging van bijna 2 jaren. Het DOCHTERTJE, ons den 31sten December geschonken, is haar voorgegaan.

KALKWIJK, 2 Januarij 1857.
W. BUSSEMAKER.

*** Het behaagde den Hemelschen Vader, heden morgen, na eene kortstondige ziekte, ons door den dood te ontrukken ons jongste Dochtertje HENDERIKA, oud 3 jaren en 8 maanden, en heden avond ons ouderhart op nieuw te wonden door het overlijden van ons jongste Zoontje WILLEM, oud 1 jaar en 2 maanden. Hoe smartelijk ons het gemis van twee geliefde Kinderen ook valt, wenschen wij toch Gode te zwijgen.

OUDE PEKELA, 3 Januarij 1857.
G. HEERES, J.ZN.
E. HEERES—KIERS.

*** Gister overleed, in den ouderdom van 38 jaren, de Hoog Welgeboren Vrouwe CATHARINA JOHANNA QUINTUS, diep betreurde Echtgenoot van Mr. JAN CAREL FERDINAND Baron D'AULNIS DE BOUROUILL, Moeder van zeven Kinderen, waarvan slechts enkelen hun verlies beseffen.

GRONINGEN, 4 Januarij 1857.

OOMKENS' REGERINGSALMANAK

voor 1857,

van en voor de Provincie *Groningen*,

in 8vo, *Engelsch linnen band*, XXV Jaargang, 270 Bladz., **à *f* 1—25.**

Men vindt daarin behalve den zeer uitvoerigen Kalender, waarin opgaaf der Jaar-, Paarden-, Beesten- en Weekmarkten, de opgaaf van de Brievenpost, Landmails, Portlijst, Rijkstelegraaf, Stoombooten, Diligences, Post- en Vrachtwagens, Bargen, Trekschuiten, Veer- en Dorpschepen, Bepalingen op het ZEGEL, enz., enz. NAAMLIJST van het KONINKLIJK GESLACHT en andere REGERENDE VORSTEN, van Groot-Officieren van de Kroon, Ministers van Staat, Kabinets-Raad, Raad van Ministers, Staten Generaal, Raad van State, Staatsraden, Rekenkamer, Kabinet des Konings, Solliciteurs, Ministeriën, Hooge Raad der Nederlanden, Commissarissen des Konings, Akademie te *Delft*, Synoden der onderscheidene Godsdienstige Gezindheden, Akademie voor de Zee- en Landmagt, Gouverneurs der Koloniën, Handel-Maatschappij, West-Indische Maatschappij, Entrepôt-Dok, Nederlandsche Bank, Grootboek der Nat. Schuld, Yachtclub, enz. — Voorts NAAMLIJST van den Heer COMMISSARIS des KONINGS in *deze provincie*, Staten, Gedeputeerde Staten, Griffier, Commiesen, enz., Ommelander kas, Militair Kommandement, Provinciaal Geregtshof, Arrondissements-Regtbanken met opgaaf der regterlijke Ambtenaren en Zitdagen. — Kantongeregten, hunne Zitdagen, Notarissen, Regenten over de Gevangenissen, Kamers van Koophandel, Consuls en Agenten van Buitenlandsche Mogendheden. — DIRECTE BELASTINGEN, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen, Directeur, Controleurs, Ontvangers, Rijks-Advokaat, enz.; GRONDBELASTING, Controleurs der Directe Belasting en het Kadaster, Ambtenaren bij de Belasting op den TURF. — INDIRECTE BELASTINGEN, REGISTRATIE, Zegel-, Griffie-, Hypotheek-, Kadaster-, Successieregten en Domeinen, met Directeur, Inspecteurs, Ontvangers, Bewaarders, enz. — Betaalmeesters, Jagt- en Visscherij, Waarborg van Goud- en Zilverwerken, Directie der Maatschappij van Landeigenaren, POSTERIJEN. — HOOGER ONDERWIJS, Hoogeschool, Curatoren, Professoren, Akademische Ambtenaren en het Bestuur van het Algemeen Ziekenhuis, de Latijnsche Scholen, de Landhuishoudkundige School en de Scholen voor Handel, Nijverheid en Zeevaart te *Winschoten*, *Veendam* en *Delfzijl*. — MIDDELBAAR en LAGER ONDERWIJS, Commissiën van Onderwijs en over de Stads-Bewaarscholen, Schoolonderwijzers, Commissie van Landbouw, Commissiën van Geneeskundig Onderzoek, Doctoren in de Genees-, Heel- en Vroedkunde, Chirurgijns, Heel- en Vroedmeesters, Apothekers, Droogisten, Tandmeesters en Vroedvrouwen. — WATERSTAAT, Administratie en onderscheidene Commissiën derzelve, Zijlvestenijen, Waterschappen, Strandvonderij, Loodswezen, Bebakening, Betonning en Kustverlichting. — ADMINISTRATIE van het Muntwezen, Fonds, Rijkstelegraaf. — BESTUUR der GEMEENTE *GRONINGEN*, Burgemeester en Wethouders, Raden, Secretaris, Bureau voor den Burgerlijken Stand en het Armwezen, Vaste Commissiën, Politie, Stads-Kantoor, Kantoor der Stads Veenen, Gasfabrijk, Stads-Fabrikaadje, Waag en Botershuis, Zetters, Inkwartiering, Korenbeurs, Wijkmeesters, Brandwezen, enz., Instituut van het Vroedkundig Onderwijs, Korenmeters. — BESTUUR DER GEMEENTEN, Naamlijst van Burgemeesters, Wethouders, Leden van den Raad, Secretarissen, Ontvangers, Veldwachters, Bevolking, Tienjarige Opgaaf van Geborenen, Getrouwden en Overledenen in de gemeente *Groningen*. — EEREDIENST. Hervormde Gemeente: Collegie van Toezigt op de Kerkelijke Administratie, Collegie van Toezigt op de Kerkesturen, Synode der Hervormden, Provinciale Kerkbesturen, Kerkeraden, verdeeld in Classen, Ringen en Klassen, Diakenen en Notabelen, Kerkmeesters, Ouderlingen, Christelijke Afgescheidenen. — KERKBESTUUR van de Luthersche, Remonstr., Waalsche, Doopsgezinde, Gemeenten in de Stad en *Provincie*. Israëlietische en Oud-Israëlietische — Officieren der Dienstdoende en Rustende Schutterij en derzelver Schuttersraden. — GENOOTSCHAPPEN, MAATSCHAPPIJEN en INSTITUTEN, derzelver OORSPRONG en BEDOELING, als: *Pro Excolendo Iure Patrio*, Instituut voor Doofstommen, Akademie *Minerva*, Genootschap ter Bevordering der Natuurkundige Wetenschappen, Commissie van Spijsuitdeeling, Boekverkoopers Collegie, Genootschap *Pictura*, van Moederlijke Weldadigheid, Zeemans-Collegie *de Groninger Eendragt*, Groninger Brandwaarborg-Maatschappij, Genootschap van Nijverheid, Vrouwen-Vereeniging, Diaken-Gezelschap der Nederduitsche Hervormde Gemeente, Werkhuis, Armenwoningen, Broodbakkerij en Commissie tot Werkverschaffing, R.-K. Leesinrigting, Vereeniging Liefde tot God en onze evennaasten, Nederl. Onderwijzers-Genootschap, Gesticht voor Pleegzusters, Instelling van Liefde, Begrafenis-Fonds, Spaarkas, Handboogschutterij *Soranus*, Vereeniging voor Dienstboden, Vereeniging van Handelaren, Brandwaarborg-Maatschappij voor de Stad, Instelling *Wessel Gansevoort*, Fonds der Hoogleeraren tot aanmoediging van Studie, R.-K. Diaken-Gezelschap, Stoomsleep-Maatschappij, Vereeniging van Goud- en Zilversmeden, Vereeniging tegen het Pauperisme, Maatschappij tot Verwaarborging van Schepen, Commissie voor de Statistieke Beschrijving der Provincie, Predikanten-Vereeniging, Ouderlingen-Gezelschap, Maatschappij van Landbouw, Maatschapij van Land- en Tuinbouw, Maatschappij van Lijfrenten, Maatschappij van Nijverheid en tot Nut van 't Algemeen met 37 Departementen, Zendeling- en Bijbelgenootschap, Bijbelvereenigingen, Zondagscholen, Instituut voor Blinden, Fonds ter aanmoediging van de Gewapende Dienst, Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, Maatschappij van Weldadigheid, Maatschappij van Welstand, Traktaat-Genootschap en Genootschap ter Zedelijke Verbetering der Gevangenen, Bureau Veritas, Maatschappij ter bevordering van het Godsdienstig Onderwijs der Slaven, Vereeniging tot afschaffing van den Sterken Drank, Broederschap van Notarissen, Hulpbetoon, Unitas, Landbouw-Kolonie *Mettray*, het Metalen Kruis, enz., enz. — VOOGDEN en VOOGDESSEN van WEES- en KINDERHUIZEN, Burger- en Groene Weeshuis en Diakenie-Gasthuis, Doopsgezind, Luthersch en Roomsch Wees- en Armenhuis. — VOOGDEN van GASTHUIZEN. — Waarborg-Maatschappijen. — Vervolg van het *tweede stuk* van het REGERINGSBOEK der *PROVINCIE GRONINGEN*, door Mr. H. O. FEITH, inhoudende: Naamlijst van voorname Provinciale Ambtenaren, van 1697—1704. *Men vindt hier dus eene Algemeene Naamlijst van alle* Ambtenaren *van het* Algemeen Provinciaal *en* Stedelijk Bestuur, *alsmede van alle Godsdienstige en nuttige Inrigtingen in deze* Provincie, waardoor dit Jaarboekje bij geen Amtenaar of Koopman kan of mag ontbreken.

*** Door **A. TER GUNNE**, te *Deventer*, is uitgegeven en alom verzonden:

VOLKSBOEK.

Verzameling van Raadgevingen en Voorschriften uit den nieuweren tijd, ten dienste van Stad en Land. Vrij naar het Hoogduitsch door ***G. J. JACOBSON, Abz.*** Met een Voorwoord van ***Dr. L. MULDER***, Hoogleeraar te *Deventer*; à *f* 2,10

Na de gunstige beoordeelingen, die dit Werk reeds in onderscheidene Tijdschriften en Dagbladen is ten deel gevallen, achten wij alle aanbeveling van onze zijde overbodig. Men zie o. a. *de Tijd*, *Boekzaal*, *Zondagsblad*, *Amst. Cour.*, *N. Rotterd. Cour.*, enz. enz.

Posterijen.

Meermalen werd, vooral onder den Handelsstand te dezer Stede, de wensch geuit, dat hier; gelijk ook in andere Steden plaats heeft, eene **volledige opgave** wierd uitgegeven van de **AANKOMST** en het **VERTREK der POSTEN naar** en **van *Groningen***, van de verschillende **GELEGENHEDEN** ter **verzending** van **brieven** en **pakketten**, enz. Bij de vele veranderingen, die in den loop der Posten worden gemaakt, is het dikwerf moeijelijk elk oogenblik des jaars een juist overzigt te bekomen van die verschillende verzendingen.

Ten einde aan dien wensch te gemoet te komen, hebben de ondergeteekenden, daartoe in staat gesteld door de welwillende tusschenkomst van de KAMER VAN KOOPHANDEL en FABRIJKEN, alsmede van den Heer DIRECTEUR van het POSTKANTOOR alhier, besloten in een kort bestek al datgene bijeen te voegen waarvan de kennis voor hen, die met de Post verzenden of ontvangen, noodig kan worden geacht. Zij zullen, bij voldoende deelneming, telkens, wanneer eenige verandering in den loop der Posten komt, bedoelde opgave weder daarnaar veranderen en aanvullen en aan hen die zich tot de deelneming verbinden, telkens een exemplaar van die veranderde opgave ter hand stellen. Eene LIJST VAN INTEEKENING ligt voor aan het BUREAU dezer COURANT.

De prijs van ieder exemplaar zal slechts **5 cent** bedragen.

DE ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

*** Bij de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA** is van de pers gekomen:

VROUWENLEVEN;

BEELDEN, GROEPEN EN TEEKENINGEN,

OTTILIE WILDERMUTH

NAGESCHETST
DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.

Met Vignet. **Prijs *f* 2,50**; gebonden in blaauw Linnen band met vergulde Stempels ***f* 2,90.**

»Reeds lang, zegt de schrijfster in haar voorberigt, voordat ik ooit van eene *innere Mission* hoorde spreken, is de gedachte bij mij opgekomen, hoe wenschelijk en noodig het zijn zou dat wij ook in Christenlanden apostels en predikers der tevredenheid hadden om aan de armen, hulpbehoevenden en in het algemeen aan alle door het lot stiefmoederlijk bedeelden de lichte zijden van hunnen toestand aan te wijzen en de oude waarheid, dat ieder de schepper van zijn eigen geluk is, in het licht des geloofs gelouterd en verhelderd voor te stellen."

Als eene bijdrage tot zulk eene zending der tevredenheid heeft de begaafde schrijfster een boekdeel in het licht gegeven, 't welk in onze taal onder bovenstaanden titel is overgezet.

Voorts wordt door genoemde Uitgevers met goed succes gedebiteerd:

TAFEL

OF

Berekening der Huur of Rente

VAN

EIGENDOMMEN.

Prijs **50** Cents.

In dit Handboekje kan met een' oogopslag worden gezien hoe veel men voor een' Eigendom moet besteden, als men slechts bepaalt naar hoe veel percent men zijn geld wil beleggen, en is dus zoo al niet onmisbaar, toch *hoogst gerijfelijk* voor Rentenier en andere Bezitters van Eigendommen.

INSTITUUT VOOR DOOFSTOMMEN.

De RENTMEESTER van het *INSTITUUT VOOR DOOFSTOMMEN* te *Groningen* roept bij deze op alle **HOUDERS** van **PRETENSIËN** ten laste van genoemd Instituut, wegens in den jare 1856 gedane **Leverantiën**, om hunne **Rekeningen** in te leveren vóór of uiterlijk op den 15den Januarij 1857.

De Rentmeester voornoemd:
G. H. DE RANITZ.

Blijkens Acte van den 10den Maart p°., behoorlijk geannonceerd, verandert **heden** onze **firma** P. GROOTES & ZONEN in die van **D. & M. GROOTES GEBROEDERS**, hetwelk wij de eer hebben bij deze onze Handelsvrienden te herinneren.

WESTZAAN, 1 Januarij 1857.
D. GROOTES.
M. GROOTES, P.z.

HEDEN AVOND TE 7 UUR,

ten Huize van Mejufvr. de Wedw. BONTEKOE, in *de Unie*, aan de Groote Markt alhier, **PUBLIEKE VERKOOP** der **EIGENDOMMEN** breeder vermeld in deze Courant van Zondag j.l.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

*** Mr. **J. J. DE SITTER**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op DONDERDAG den 8sten Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek te verkoopen:

I. Eene BEHUIZING, I 308, in den Grooten Krom-elleboog, Oostzijde,

II. Eene WOONKAMER, P 94, in eenen Gang over Sint-Jansbrug, Oostkant het Schuitendiep.

III. Eene WONING met BOVENKAMER en VRIJEN OPGANG, P 104, in den Bleekersgang, Zuidzijde.

IV. Twee WOONKAMERS met een STAL, P 115 en 116, in den Verwersgang, Noordzijde.

V. Eene WOONKAMER, P 216, in den Breeden-gang, Zuidzijde, doende 's jaars tot heemhuur *f* 1—50.

VI. Eene DITO, S 40, in de Kleine Raamstraat, Westzijde, doende 's jaars tot grondpacht *f* 1—00.

VII. Twee DITO, S 146 en 147, onder één Dak in de Ruiterstraat.

VIII. Eene DITO, F 34, in de Pelsterstraat, Oostzijde.

IX. Twee DITO, C 70, onder één Dak in den Achter-den-Muur achter het Provinciehuis.

X. Eene DITO, I 110, Oostzijde in den Pot-en-Pannengang in de Visscherstraat.

XI. Eene DITO, A 132, in de Kleine Butjesstraat, Westzijde, doende 's jaars tot grondpacht *f* 6—00.

XII. Den EIGENDOM van de grondpacht van perc. XI.

XIII. De GEREGTE HELFT in eene BEHUIZING, P 86, met OPEN PLAATS en GROOT BLEEKVELD, Oostzijde aan het Schuitendiep bij de Sint-Jansbrug.

XIV. ADIDEM in eene WONING, P 85, met OPEN PLAATS en BLEEKVELD, achter perc. XIII.

XV. ADIDEM in eene WONING, M 122, met BLEEKVELD, in het Appelstraatje, Zuidzijde, doende 's jaars tot grondpacht 75 Cents.

Alles staande en gelegen te *Groningen* en toebehoorende aan Mejufvrouw de Weduwe C. MENSINGA en Kinderen.

XVI. Eene WOONKAMER met OPEN PLAATS, D 134 V, ten Zuiden in de Uurwerkersgang te *Groningen.*

XVII. Eene WOONKAMER met OPEN PLAATS, D 131 V, mede aldaar.

XVIII. Eene ruime WOONKAMER, L 160, staande Noordzijde in de Groote Leliestraat te *Groningen.*

Om te aanvaarden den 1sten Mei 1857 en te bezien Perceel I op den dag van Verkoop, van 10—12 en van 2—4 uur, en de overige Perceelen des daags vóór en op den Verkoopdag van 10—12 en van 2—4 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zullen, op MAANDAG den 12den Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van J. G. WOLDRING, in het Logement *de Nieuwe Doelen*, in de Poelestraat te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime, wèldoortimmerde BEHUIZING, get. F 231, met OPEN PLAATS en TUIN, staande en gelegen op eigen grond te *Groningen*, in de Folkingestraat, Oostzijde, wordende in eigendom bewoond door F. LUCKHAUS.

II. Eene nette BEHUIZING, get. M 82, met OPEN PLAATS, staande en gelegen te *Groningen*, in de Nieuwe Boteringestraat, Westzijde, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 3—99½, wordende in huur bewoond door P. S. VAN DER REIS.

III. De EIGENDOM van 97 R., 10 E., BEHUISD LAND, gelegen te *Zevenhuizen*, Gemeente *Leek*, bij DOUWE L. WOLTERS onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Mei versch., huur van *f* 12—00.

En na bekomen **Regterlijk verlof**, ten verzoeke van de Wedw. en Erven L. TAK:

IV. Een SCHUURTJE of HUT met GROND en MANDEELIGE SLOOTEN, staande en gelegen te *Groningen*, aan den Stadswal, op de zoogenoemde Pol, aan het einde van de Groote Leliestraat,

V. De EIGENDOM van 1 B., 85 R., 70 E. BEHUISD LAND, gelegen onder *Godlinze*, bij HINDRIK SJABBES SMIT en Vr. onder beklemming in gebruik, voor eene jaarl., op Midw. versch., huur van *f* 35—00.

VI. De EIGENDOM van ongeveer 2½ B. LAND, gelegen onder *Grootegast*, bij JOHANNES ARENDS FRIESWIJK en Vr. onder beklemming in gebruik, voor eene jaarl., op den 1sten Mei versch., huur van *f* 15—00.

VII. De EIGENDOM van eene BEHUISDE HEEMSTEDE, gelegen te *Oosternieland*, bij JACOB JACOBS DIJKEMA en Vr. onder beklemming in gebruik, voor eene jaarl., op Martini versch., huur van *f* 12—00.

VIII. De EIGENDOM van 76 R., 70 E. BEHUISD LAND, gelegen te *Marum*, bij H. G. DE BOER onder beklemming in gebruik, voor eene jaarl., op Mei versch., huur van *f* 11—00.

IX. De EIGENDOM van eene GRONDPACHT van eene WOONKAMER, staande te *Groningen*, in de Nieuwe Kijkin 't Jatstraat, in gebruik bij ANNA VERVERS GASTHUIS, voor eene jaarl., op den 1sten Mei versch., pacht van *f* 1—50.

X. De EIGENDOM van als voren, staande naast de vorige bij G. H. DREWES en Vr. in gebruik, als voren voor *f* 1—50.

XI. De EIGENDOM van als voren, staande naast de vorige, bij J. DE BOER in gebruik, als voren voor *f* 1—50.

Om te aanvaarden perceel I, II en IV op den 1sten Mei e.k. en de overige perceelen dadelijk na den toeslag. Te bezien op den Verkoopdag van 10—12 en van 2—4 uur.

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG den 28sten Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Logementhouder H. P. PLAAT, in het *Blaauwe Paard*, te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene zeer nette, weldoortimmerde en sterke **HEEREN BEHUIZING**, met GROOTE KORENZOLDERS, get. R 49, staande te *Groningen*, in de Steentilstraat, Zuidzijde.

II. Een zeer ruim PAKHUIS met KORENZOLDERS, genaamd *ROSTOCK*, get. R 116, staande te *Groningen*, in de Kleine Steentilstraat, ten Zuiden het vorige perceel.

III. Een dito PAKHUIS met KORENZOLDERS, genaamd *ODESSA*, get. R 115, staande als voren ten Zuiden het vorige perceel.

IV. Een dito PAKHUIS met KORENZOLDERS, genaamd *WELGELEGEN*, get. R 8, staande te *Groningen*, aan het Schuitendiep, Westzijde tusschen den Steentilpoortenboog en het Kattendiep.

V. Eene STALLING en WAGENHUIS, get. R 121, staande te *Groningen*, in de Kleine Molenstraat, Oostzijde.

VI. Eene WOONKAMER, get. R 124, staande te *Groningen*, in de Kleine Molenstraat, Oostzijde.

VII. Eene WOONKAMER, get. R 125, staande te *Groningen*, aan den Ouden Kleinpoortjes Molenberg, ten Zuiden het vorige perceel.

VIII. Eene STALLING voor 4 Koeijen, get. R 126, staande ten Oosten het vorige perceel.

IX. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martini Kerk te *Groningen*, get. no. 464.

Alles behoorende tot de Nalatenschappen van wijlen den Heer F. E. NIEWOLD en Mejufvrouw.

X. Een zeer fraai aangelegde **TUIN**, waarin **nieuw getimmerd TUINHUIS** en BIJGEBOUWEN, uitmuntende VRUCHTBOOMEN en zeer vele fraaije HEESTERS en BLOEMEN, staande en gelegen te *Groningen*, aan den Stadswal in den Marwixdwinger, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 7—15.

Te aanvaarden: Perceel I tot en met V en IX op den 1sten Maart 1857; perceel VI, VII en VIII op den 1sten

Mei 1857, en perceel X dadelijk na den toeslag. — Te bezien op den dag van Verkoop van 10—5 uur, perceel 1 op Kaartjes van Toegang, tegen betaling van 10 Cent, ten voordeele der Algemeene Armen, te bekomen ten Kantore van

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 20sten Januarij 1857, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene zeer nette **HEEREN BEHUIZING** met OPEN GROND daarachter en BOVENWONING met VRIJEN OPGANG, get. F 323, staande Oostzijde in de Heerestraat te *Groningen*, door Mejufvrouw de Wedw. ISRAELS in huur bewoond.

II. Eene ruime, nieuwdoortimmerde KOOPMANS BEHUIZING, staande in de N. Ebbingestraat te *Groningen*, get. O 10, door den Heer G. P. STUTTERHEIM in huur bewoond.

III. Eene ruime SMEDERIJ met BOVENWONING, staande in het Pijpstraatje te *Groningen*, achter het voorgaande Perceel, get. O 111ᵃ.

IV. Eene ruime, nette KOOPMANS BEHUIZING, staande in de Haddingestraat te *Groningen*, get. F 101, door den Koopman J. FRIDRICY in huur bewoond.

V. Eene ruime KOOPMANS BEHUIZING, staande in de Gelkingestraat te *Groningen*, get. E 122, door den Koopman L. D. OUTS in huur bewoond.

VI. Eene BEHUIZING, staande in den Donkersgang te *Groningen*, get. E 119.

VII. Een TUIN, gelegen in de Nieuwe Boteringestraat te *Groningen*, ongenommerd.

Alles toebehoorende aan de Erven van den Heer B. VAN BOLHUIS.

Te aanvaarden den 1sten Mei 1857.

Te bezien Perceel I en II des daags vóór den Verkoopdag van 10—3, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris verkrijgbaar, Perceel V daags vóór en de overige Perceelen daags vóór en op den Verkoopdag van 10—12 en 2—4 uur.

Mr J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 27sten Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek ter Verkoop worden aangeboden:

I. Eene nette BEHUIZING, staande Oostzijde in de Nieuwe Boteringestraat te *Groningen*, get. N 189, door J. MULDER in huur bewoond.

II. Eene BEHUIZING met ACHTERHUIS en WOONKAMER onder één Dak en OPEN PLAATSJE er achter, staande Zuidzijde in het Appelstraatje te *Groningen*, lett. M nos. 123 en 123a, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 2—15, door J. BIERLING in eigendom bewoond.

III. Eene WONING met OPEN PLAATS en BLEEKVELD er achter, staande Westzijde in de Kleine Raamstraat te *Groningen*, get. S 34, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 2—00, door J. VAN GEUNS in huur bewoond.

IV. Eene VOOR- en ACHTERKAMER met TUINTJE er achter, staande Zuidzijde in het Appelstraatje te *Groningen*, get. L 273.

V. Drie WOONKAMERS onder één Dak, met grooten TUIN er achter, staande Zuidzijde in het Appelstraatje te *Groningen*, get. L 276², 276³ en 276⁴, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 6—00.

VI. Twee WOONKAMERS, staande Noordzijde in eene Steeg in de Nieuwe Boteringestraat te *Groningen*, get. N 109² en 109³.

VII. Eene WONING met ACHTERHUIS en BLEEKVELD, staande in den Hanebijtersgang te *Groningen*, get. S 202.

VIII. Eene DITO, staande naast de voorgaande, get. S 203.

IX. Eene WOONKAMER, staande Zuidzijde op de Nieuwstad, in een Gangje, te *Groningen*, get. T 148ᵃ, door VEENHOF in huur bewoond.

X. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Akerk te *Groningen*, no. 441.

XI. Eene DITO, mede in de Akerk te *Groningen*, no. 452.

XII. De GRONDPACHT van eene BEHUIZING in de Pelsterstraat te *Groningen*, toebehoorende aan H. H. SPRIK, groot *f* 11—25, verschijnende jaarlijks op den 1sten Mei.

Te aanvaarden den 1sten Mei 1857.

Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 10—12 en van 2—4 uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** Ten overstaan van Mr. **J. RENGERS HORA SICCAMA**, Notaris te *Groningen*, zal, op DINGSDAG den 20sten Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den H. J. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene nette, welbetimmerde HEEREN BEHUIZING, met daarachter gelegen TUINTJE, staande en gelegen in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, Westkant, letter D no. 124 V, groot 2 Roe, 80 El, laatst in eigendom bewoond door wijlen Mejufvrouw de Weduwe den Heer J. MARISSEN, belendende aan het Societeitsgebouw *de Harmonie*.

II. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martinikerk, onder het voormalig Vorstinnengestoelte, no. 157.

Om te aanvaarden den 1sten Mei 1857. Te bezien Perceel I daags vóór en op den Verkoopdag van 10—12 en van 2—4 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris verkrijgbaar.

Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA,
Notaris.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op MAANDAG den 26sten Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein H. MENSINGA, buiten de Boteringepoorte te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene BOERENPLAATS, bestaande in eene ruime BEHUIZING en SCHUUR, *DEIKUM* genoemd, met de VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 14 B., 15 R., 30 E. kostelijk GROEN- en BOUWLAND, gelegen te *Pieterburen*, zullende jaarlijks op Midw. tot vaste huur doen *f* 150—00.

II. De EIGENDOM van I.

III. De VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 1 B., 85 R., 60 E. LAND, mede aldaar gelegen, doende jaarlijks op Midw. aan de Kosterij te *Pieterburen* t t vaste huur *f* 30—00.

IV. De VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 4 B., 87 R., 50 E. LAND, mede aldaar gelegen, aan Wierhuisterweg, zullende jaarlijks op Midw. tot vaste huur doen *f* 50—00.

V. De EIGENDOM van IV.

VI. De VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 3 B., 90 R., 50 E. LAND, mede aldaar gelegen, zullende jaarlijks op Midw. tot vaste huur doen *f* 40—00.

VII. De EIGENDOM van VI.

VIII. De VOLLE EIGENDOM van ongeveer 25 B. LAND, het *DOBSTUK*, den DIJK en uitmuntenden KWELDER met AANWAS, mede aldaar gelegen.

Om te aanvaarden: de Behuizing op den 1sten Mei en de Landerijen op Gregorie 1857, met de ingezaaide Wintervruchten.

Informatiën zijn mede te bekomen bij J. A. CROL, te *Pieterburen*.

PUBLIEKE VERKOOPING.

Op WOENSDAG den 14den Januarij 1857, des morgens te 11 uur, zal, ten overstaan van den ondergeteekenden Deurwaarder, ten Huize van de Erven TIDDENS, in het Huis *de Beurs*, te *Groningen*, publiek, *tegen Contante Betaling* worden verkocht:

Ongeveer 17 Last Oude Roode BAK-TARWE, en een partijtje Bonte Poolsche TARWE, liggende op den Zolder der Behuizing van wijlen den Heer F. E. NIEWOLD, en waarvan de MONSTERS ten Huize van Verkoop zullen voorhanden zijn op den Verkoopdag des morgens te 10 uur.

P. HEKKEMA,
Deurw.

Op Zaturdag den 10den Januarij

1857, des morgens precies te 9 uur te beginnen,

GROOTE HOUTVERKOOP

in *Cluivenbosch*, te *Paterswolde*, Gemeente *Eelde*, van pl. m. **400** stuks zware, op Stam staande **EIKENBOOMEN**, behoorende tot de Kerkelijke Goederen te *Eelde*.

Notaris: Mr. C. E. KNIPHORST.

*** Mr. **H. VEENHOVEN**, Griffier te *Hoogezand*, zal, op MAANDAG den 12den Januarij 1857, des namiddags te 5 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Hoogezand*, publiek verkoopen:

HET WELBEVAREN

SCHOONER-KOFSCHIP

DE VLIJT, in 1850 nieuw uitgebouwd, groot 65 Lastonzen, met COMPLETEN INVENTARIS, laatst gevoerd geweest door Kapit. B. P. HEDDES, van *Veendam*, liggende aan de Werf van den Scheepsbouwer BROERSE, te *Amsterdam*.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij de H.H. Cargadoors VAN VEEN en KOH aldaar, alsmede bij genoemden Kapitein en den ondergeteekende.

Mr. H. VEENHOVEN,
Griffier.

*** Mr. **A. MUNTINGHE CLEVERINGA**, Notaris te *Appingedam*, zal, ten verzoeke van JACOB KLAASSENS KUIPER en CS., op DONDERDAG den 15den Januarij 1857, des voormiddags te tien uur, ten Huize van den Kastelein H. J. BOS, te *Opwierde*, bij *Appingedam*, publiek verkoopen:

I. Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, met de VASTE BEKLEMMING van 20 B., 98 R., 50 E. LAND, doende in genere tot huur *f* 66—75.

II. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 5 R., 10 E. LAND, doende jaarlijks tot huur *f* 4—00.

III. ADIDEM van 2 B., 4 R., 20 E. LAND, doende jaarlijks tot huur *f* 12—00.

IV. ADIDEM van 3 B., 19 R., 50 E. LAND, doende jaarlijks tot huur *f* 25—00. — Alles staande en gelegen aan den Wold-Grindweg onder *Opwierde*.

Mr. A. MUNTINGHE CLEVERINGA.

*** Mr. **H. DE GEUSER**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van den Koopman J. GROENIER en de ERVEN wijlen zijner Vrouw, publiek te verkoopen:

I. Eene KOOPMANS BEHUIZING en TUIN, aan den Visschersdijk te *Winschoten*, waarin sedert 50 jaren de *KRUIDENIERS-AFFAIRE* is en nog wordt uitgeoefend.

II. Eene daar tegenover staande BEHUIZING met PAKHUIS.

III. Twee BEHUIZINGEN, in den *Wevershorn* aldaar.

IV. Drie AKKERS, op de Gast bij *Winschoten*.

V. De VASTE BEKLEMMING van 1½ Bunder LAND, aan den Renselweg bij *Winschoten* gelegen, zullende tot huur doen *f* 40—00.

VI. De VASTE BEKLEMMING van 3½ Bunder LAND, mede aldaar, in twee gedeelten, ieder tot huur doende *f* 40—00.

VII. De drie EIGENDOMMEN hiervoren genoemd, ieder tot huur doende *f* 40—00; — de Behuizingen te aanvaarden den 1sten Mei, de Landerijen op Gregori.

Deze Verkoop zal plaats hebben op VRIJDAG den 16den Januarij 1857, 's avonds te 5 uur, ten Huize van S. H. DIJKSTERHUIS, te *Winschoten*. Informatiën ten KANTORE van den Notaris.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van H. J. VAN DENDEREN en Vrouw, op ZATURDAG den 17den Januarij 1857, des avonds te zeven uur, ten Huize van den Logementhouder J. H. DIJKSTERHUIS, te *Winschoten*, in openlijke veiling te verkoopen:

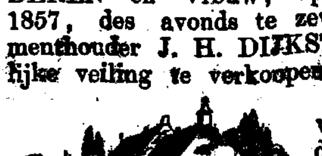

I. Eene **BEHUIZING**, waarin sedert eene reeks van jaren de **GOUD- en ZILVERSMIDS-AFFAIRE** met goed succes is en nog wordt uitgeoefend, en tevens tot velerhande Affaires geschikt, voorzien van onderscheidene BENEDEN- en BOVENVERTREKKEN, ruimen KELDER, PUT en REGENWATERSBAK, staande op het aangenaamste gedeelte der Torenstraat te *Winschoten*, — en

II. Eene **BEHUIZING**, mede aan de Torenstraat te *Winschoten*, thans in huur bewoond door de Weduwe K. J. EEFTINGH.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

*** Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris te *Delfzijl*, zal, op DINGSDAG den 3den Februarij 1857, des voormiddags te 10 uur, ten Huize van den Kastelein P. H. KEIJER, te *Heveskes*, publiek verkoopen:

I. Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, met de VASTE en ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 31 B., 2 R., 30 E. LAND, alles staande en gelegen op den *Overtogt* onder *Heveskes* en *Wagenborgen*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 165—00 en voor de uitgen overvaart *f* 1—00, telkens op Martini verschijnende.

II. De VASTE EN ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 10 B., 90 R., 40 E. LAND, gelegen onder *Wagenborgen*, doende jaarlijks op Martini tot vaste huur *f* 120—00.

III. ADIDEM van 3 B., 64 R., 50 E. LAND, gelegen onder *Wagenborgen*, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur *f* 12—00.

Alles in eigendom toebehoorende aan BOUWE ROTGERS MULDER, thans Echtgenoot van GERBRAND BARTELDS STAAL, en hare Kinderen.

UIT DE HAND TE KOOP.

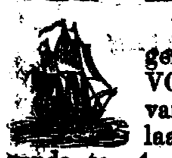

Het wel onderhouden **TJALKSCHIP** genoemd **VROUW WIJNA**, met deszelfs VOLLEN en COMPLETEN INVENTARIS, nieuw van stapel te water gelaten in den jare 1847, laatst gevoerd door J. J. PANJER, thans liggende te *Amsterdam*.

Nadere Informatiën, alsmede Verkoopcondities, zijn te bekomen bij J. F. HUISMAN, *Scheepsmakelaar* in de Schipperstraat te *Amsterdam*.

UIT DE HAND TE KOOP:

Het goed onderhouden **TJALKSCHIP** de **VROUW ANSKE**, gevoerd door Schipper M. E. VAN DER VEEN, groot 50 Zee- of 75 Binnentonnen, met COMPLETEN INVENTARIS, zoodals hetzelve is liggende in de Zuiderhaven te *Harlingen*. Nadere informatiën zijn te bekomen bij de Heeren ZEILMAKER & Co. aldaar.

De ondergeteekenden belasten zich met de **BEZORGING** van **Nieuwe Stellen COUPONS** bij de **Certificaten 2½ pCt. Nat. W. Schuld.**

GRONINGEN, 6 Januarij 1857.

MESDAG & ZONEN.

De ondergeteekende belast zich **dagelijks** met de **overname** der **TALONS 2½ pCt. Werkelijke Schuld**, om daarvoor **NIEUWE COUPONBLADEN** te **bezorgen.**

GRONINGEN, 5 Januarij 1857.

Wedw. H. A. ISRAELS ZOON.

De ondergeteekende, J. C. VAN HASSELT, vaceert DAGELIJKS ten zijnen KANTORE ter **OVERNAME** der **TALONS** van de **2½ pCt. Werkelijke Schuld**, om daarvoor NIEUWE STELLEN **COUPONS** te bezorgen,

J. C. VAN HASSELT.

De ondergeteekende rekommandeert zich tot de **OVERNAME der TALONS van de 2½ pc. Werkelijke Schuld**, ter bekoming van NIEUWE STELLEN **COUPONS.**

J. A. VAN HASSELT,
Oosterstraat, lett. D no. 27.

NIEUWE BLADEN COUPONS

2½ pCt. Werkelijke Schuld.

De ondergeteekende belast zich met het opzenden der **TALONS**, ter verkrijging van bovengemelde **NIEUWE COUPONBLADEN.**

W. F. UNIA VAN NAERSSEN.

Bij den Boekhandelaar **H. R. ROELFSEMA** is **UIT DE HAND TE KOOP**: een Exemplaar van **ARREND, Geschiedenis des Vaderlands**, kompleet voor zoo verre het uit is, met het regt van vervolgen.

DOORSTERFGEVAL. **EENE VOLLEDIGE**

DOCTORS-APOTHEEK

UIT DE HAND TE KOOP. Te bevragen bij den Heer D. B. DE JONGE, Droogist in den Kleine Brugge te *Groningen*.

Groote voorraad Overschoenen

bij FELDBRUGGE & Co.,
Vischmarkt.

Wichtige Anzeige

für Taube und Härthörige.

Ich habe ein **OEL**, Gehör-oel genannt, wodurch Hunderte von Genesungen herbeigeführt worden. Dasselbe ist von mehreren Medicinalbehörden geprüft, und erlangen selbst ältere Leute das feinste Gehör wieder, falls keine Unmöglichkeiten obwalten.

Das original Flacon mit Gebrauchs-zettel kostet 10 Gulden, und wird jeder Auftrag sofort prompt ausgeführt.

Soest, in *Preussen*, 1856.

Kaufmann H. BRAKELMANN.

WORDT GEVRAAGD,

tegen Mei, op een Dorp in *Drenthe*, in de nabijheid van *Groningen*, bij een Gezin met vijf Kinderen: eene fatsoenlijke **KINDERMEID**, boven de 25 jaren, gewoon met KINDEREN om te gaan, goed kunnende NAAIJEN, MAZEN, STIJVEN en STRIJKEN. Adres aan het BUREAU dezer COURANT.

LAMPRECHT'S lekkere GEKRISTALLISEERDE

BORSTKOEKJES

zijn aan te bevelen bij borst- en halsziekten, hoest, schorheid en heeschheid. Zij zijn een verzachtingsmiddel bij chronische ziekten, als: asthma en kortademigheid; die zij ook helpen genezen. Zij verdienen de voorkeur boven de andere bekende *Pâtes*, daar zij bij langer aanhoudend gebruik volstrekt geen maagzuur of verslijming veroorzaken. Het doosje kost 50 cents.

ROCHE'S **EMBROCATION**, een zeer gunstig bekend uitwendig middel tegen kinkhoest, asthma, kortademigheid, verouderde hoest, enz.

JOHNSON'S **AMERICAN SOOTHING SYRUP**, een verzachtend middel bij het tanden krijgen, waarvan men met zekerheid zeggen kan, dat na twee of drie keeren inwrijven de pijn verdwijnt, die dikwijls gevaarlijke ziekten ten gevolge heeft.

De van ouds gunstig bekende HOFF'S **STUFFKORALLEN**, voor 3 gulden de Snoer.

Amsterdam, VERKOOPHUIS; *Appingedam*, S. RITSEMA; *Assen*, H. P. H. VAN GORCUM; *Delfzijl*, T. H. WIJNTJES; *Groningen*, M. GAASBEEK en I. T. OTTE; *Stads-Kanaal*, H. KREKEL; *Steenwijk*, K. TIMMERMANS; *Veendam*, S. SAVENIJE; *Winschoten*, G. WASMAN, en in de bekende Depôts in de andere Steden.

*** **P. ELLERMAN**, te *Amsterdam*, heeft uitgegeven:

VADERLANDSCHE LETTEROEFENINGEN,

97ste JAARGANG.

No. 1 voor Januarij 1857.

Met het begin van dezen Jaargang heeft de WelEerwaarde Heer **A. LOOSJES**, *Leeraar in de Vereenigde Doopsgezinde Gemeente te Amsterdam*, de Hoofdredactie van het oudste Tijdschrift op zich genomen. Gesteund door een aantal bekwame medearbeiders, hoopt hij de **Vaderlandsche Letteroefeningen** meer en meer te doen worden, wat zij naar den oorspronkelijken grondslag voor bijna eene eeuw gelegd, nu met het oog op de behoeften van onzen tijd moeten zijn. Zij geven zoo spoedig mogelijk een overzigt van al wat er in de verschillende vakken van Letterkunde op Vaderlandschen bodem in het licht verschijnt, en trachten door het Mengelwerk eene te gelijk aangename en nuttige lectuur aan te bieden. Zoo bevatten zij wat der geleerde belangstelling inboezemt, en wat de beschaafde, hoewel niet geleerde, voldaan ter zijde legt. Zijn er vele Tijdschriften voor dezen of voor genen, naar ieders bijzonder stand of ieders bijzondere liefhebberij, de **Vaderlandsche Letteroefeningen** willen een letterkundig Tijdschrift voor **ALLEN** zijn.

Jaarlijks verschijnen 16 Nommers, ieder van ruim 6 vel druks, à *f* 11,80.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.